

FELVIDÉKI MAGYAROK

JELLEN – LÉT

2019 / II. Elektronikus folyóirat

Készítette a Szövetség a Közös Célokért a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Fesztiválok

COMPAZSÖGI NYÁRI TÁBOR
2019. JÚLIUS 15-21.

EP-választások

Lengyel – magyar

Lánc,
lánc,
palóc
élőlánc

NYÁR VAN – UBORKASZEZON NÉLKÜL

Idei második lapszámunk a nyár közepén jelenik meg, de azt nem mondhatjuk, hogy az uborkaszegzonban. Egyrészt eseménydús nyári fesztiválok, szabadegyetemek vannak mögöttünk, másrészt az európai parlamenti választások után újabb kihívás elé néz a felvidéki magyarság, hiszen a jövő év elején parlamenti választás lesz Szlovákiában.

Hagyományaihoz híven most is részletes visszatekintést adunk a legutóbbi választási eredményekről, melyek eredményeként – sajnos – 2019–2024 között nem lesz képviselője a felvidéki magyarságnak az Európai Parlamentben.

A felvidéki fesztiválok, szabadegyetemek közül a két legnagyobb rendezvény, a Martosi Szabadegyetem és a Gombaszögi Nyári Tábor történeteit elevenítjük fel 6–6 oldalon. Erdélyből pedig „tuszányosi ízelítőt” hozunk.

Kegyelettel hajtunk fejet az életének 98. évében elhunyt, Ausztráliában élt hazafi, Csapó Endre emléké előtt.

A palócokról két anyagot is hozunk, tudósítunk a palóc összetartozást szimbolizáló élőlánccról, és Szvorák Zsuzsanna személyében palóc személyiség érdemelte ki a Pro Probitate – a Helytállásért díjat.

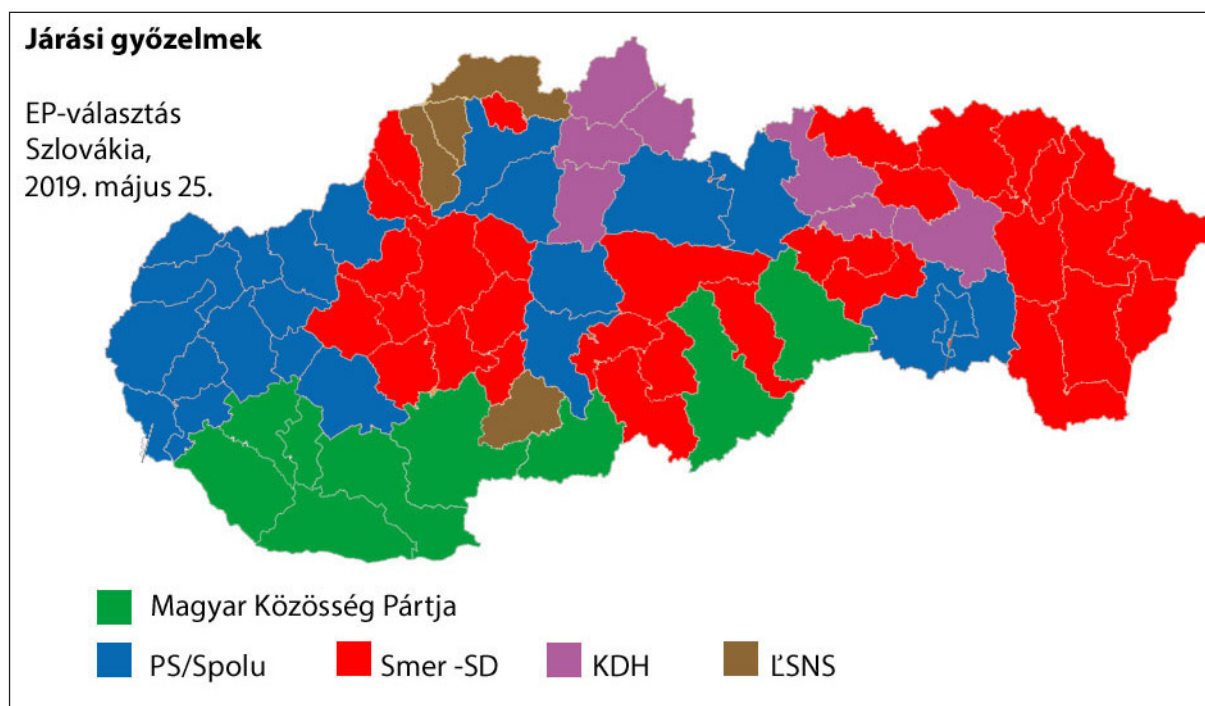
Közeledik a trianoni békediktátum aláírásának 100. évfordulója. Ezzel kapcsolatosak publicisztikai anyagaink, Duray Miklós a történelmi hozza közelebb, Papp Sándor pedig a kisebbségi sorsba jutott felvidéki magyarság lélektani helyzetét érzékelteti.

A dunaszerdahelyi DAC futballcsapat lengyelországi ellenféllel találkozott az Európa Liga első selejtezőkörében. Mindkét meccsen ott voltunk, és utánajártunk, hogy milyen nyomai vannak a lengyel–magyar barátságoknak Krakkóban, és annak környékén.

Egy hónap múlva kezdődik az új tanév, ezzel kapcsolatban érdemes elolvasni Albert Sándor elgondolkodtató sorait.

Elektronikus folyóiratunk a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg. Olvasóinknak kellemes időtöltést, és további szép nyári élményeket kívánunk.

A szerkesztők

EP-választás: Valóra vált rémálom

Szlovákiában 2019. május 25-én tartották az EP-választást, amelyen az MKP 4,96%-os eredménnyel pár száz szavazattal maradt el az 5%-os parlamenti küszöbtől. A Most-Híd az államfőválasztás után itt is harmatgyenge szereplést produkált, 2,59%-kal végzett. Mindez azt eredményezi, hogy 2019-2014 között a felvidéki magyarságnak nem lesz európai parlamenti képviselője.

Eredmények (az 1%-os eredmény feletti pártokat mutatjuk):

Progresszív Szlovákia	198 255 szavazat	20,11%	4 mandátum
SMER	154 996 szavazat	15,72%	3 mandátum
Kotleba - Mi Szlovákiánk Néppárt	118 995 szavazat	12,07%	2 mandátum
Kereszténydemokrata Mozgalom	95 588 szavazat	9,69%	2 mandátum
Szabadság és Szolidaritás	94 839 szavazat	9,62%	2 mandátum
Egyszerű Emberek és Független Szem.	51 834 szavazat	5,25%	1 mandátum
Magyar Közösség Pártja (MKP)	48 929 szavazat	4,96%	
Szlovák Nemzeti Párt	40 330 szavazat	4,09%	
Keresztény Unió	37 974 szavazat	3,85%	
SME Rodina - Boris Kollár	31 840 szavazat	3,23%	
MOST - HÍD	25 562 szavazat	2,59%	
Keresztény Demokrácia	20 374 szavazat	2,06%	

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ) is megmérettette magát, 2 270 szavazata 0,23%-os eredményt ért.

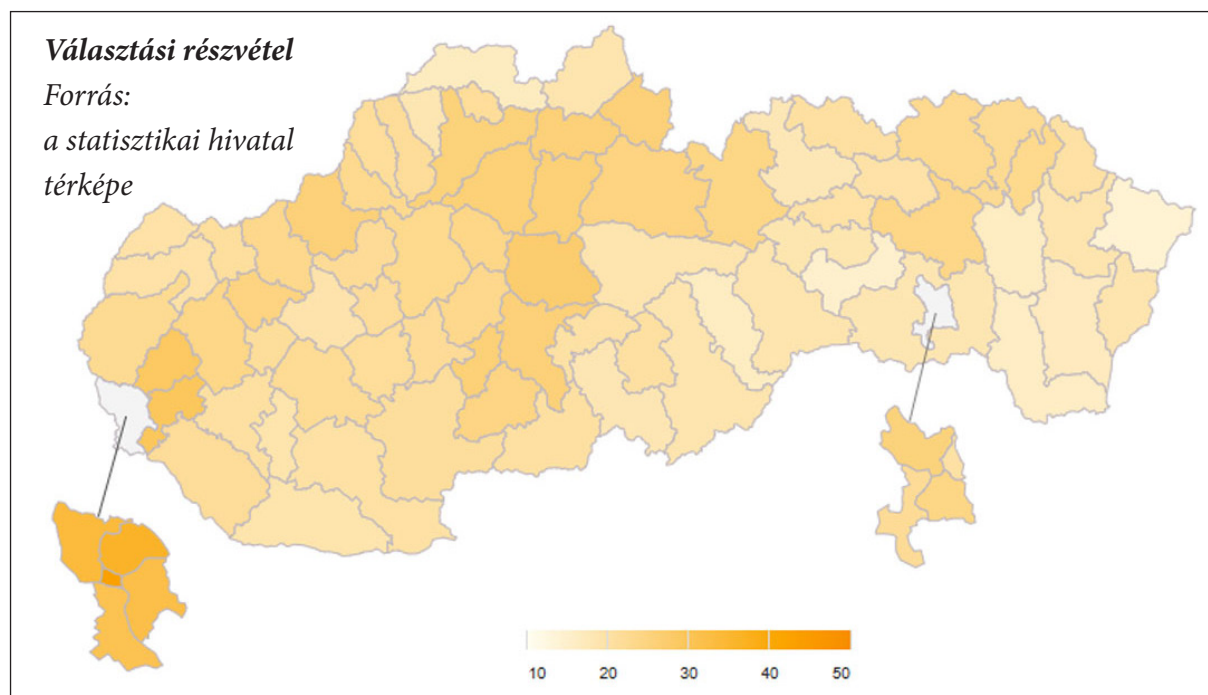
Mennyi az annyi? 396 hiányzó szavazat, egy ezrelék, négy század...

A Magyar Közösség Pártja (MKP) egy hajszállal, de lemaradt a bejutást küszöbötől, és nincs felvidéki képviselő az Európai Parlamentben. Mennyire vékony az a hajszál? – ennek próbáltunk utánanézni.

Részvétel:

A május 25-i európai parlamenti választáson a választókedv Szlovákiában jóval a 2014-ben produkált 13%-os érték fölött volt. Most 22,74%-os volt a részvételi arány,

Szlovákia 4 429 801 választópolgárából 1 007 398-an jöttek el a szavazóhelyiségbe, és közülük 985 680-an adtak le érvényes szavazatot. Ennek az 5%-a 49 284, azaz ennyire volt szükség az 5%-os bejutási küszöbhez.

MKP, Most-Híd, MKDSZ

Nézzük a választáson részt vett két magyar, illetve a vegyes párt eredményét:

Magyar Közösség Pártja: 48 929 (4,96%)

Most-Híd: 25 562 (2,59%)

Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ): 2270 (0,23%)

Az MKP csaknem kétszer akkora támogatottságot mutatott fel, mint a Most-Híd. Az MKDSZ pár hónapja még a Most-Híd jelöltjét támogatta az államfőválasztáson, most egyedül indultak. Felvetődhet a kérdés, ha nem teszik, akkor vajon a 0,23%-ukból akadt-e volna abszolút értékben vett 0,04%-nyi támogató, aki akkor az MKP-t támogatta volna? És még további kérdések is (ezekről később szólunk).

A magyarok által lakott járások eredményei

Járások	Részvétel	MKP	Most-Híd
Pozsony (5 járás)	33,76%	1 002 – 0,77%	1 213 – 0,94%
Szenc	29,45%	1 073 – 5,37%	537 – 2,68%
Dunaszerdahely	21,62%	9 658 – 44,73%	5 071 – 23,48%
Galánta	20,49%	3 302 – 20,86%	1 651 – 10,43%
Komárom	18,98%	7 716 – 48,77%	2 053 – 12,97%
Léva	21,14%	3 332 – 17,23%	889 – 4,59%
Nyitra	22,02%	700 – 2,39%	370 – 1,26%
Érsekújvár	20,12%	5 873 – 25,41%	2267 – 9,8%
Vágsellye	19,00%	1 885 – 23,56%	523 – 6,53%
Nagykürtös	20,49%	1 501 – 21,2%	493 – 6,96%
Losonc	18,17%	1 202 – 11,64%	1097 – 10,62%
Nagyrőce	16,32%	647 – 13,13%	243 – 4,93%
Rimaszombat	18,89%	2 913 – 24,74%	1 228 – 10,43%
Rozsnyó	18,88%	1 961 – 22,19%	716 – 8,1%
Kassa (4 járás)	23,19%	912 – 2,09%	408 – 0,93%
Kassa-vidék	18,30%	1 818 – 10,54%	555 – 3,21%
Nagymihály	16,85%	1 140 – 7,94%	662 – 4,61%
Töketerebes	15,99%	2 009 – 15,71%	1 246 – 9,74%

A táblázatból is egyértelmű, hogy a részvétel, a mozgósítás volt a döntő tényező, hiszen a magyarok által lakott járásokban (a Szenci és a Pozsonyi járások kivételével) az országos átlag alatt volt a választási kedv. Nem véletlen, hogy az egész kampány alatt hangoztatták a részvétel fontosságát. Az ellenkezője játszódott le, mint öt évvel ezelőtt, csakhogy akkor 6,5% volt az MKP eredménye, most pedig 0,04% hiányzott! A fővárosban, Pozsonyban kimagaslóan magas volt a részvétel, ez is negatívan hatott az MKP-eredményére.

Szinte hihetetlen: az MKP a magyarok által lakott járások többségében (9 járásban: Dunaszerdahely, Galánta, Komárom, Érsekújvár, Vágsellye, Léva, Nagykürtös, Rimaszombat, Rozsnyó) megnyerte a választást, mégsem jutott mandátumhoz.

Megválaszolatlan kérdések

Az eredmények hivatalos ismertetésénél elhangzott, hogy az MKP-nak 396 szavazat hiányzott a bejutáshoz.

Újabb kérdések, megállapítások vetődhetnek fel ilyenkor.

- Ha minden magyarok által lakott településen (ez több mint 500 város vagy község) még egy pluszszavazat lett volna, ott az MKP;
- vagy: ha minden önállóan mandátumot szerzett MKP-s polgármester (115) még további 3-4 választópolgárt meg tud szólítani...;

- Ha minden járás hoz még 20 szavazatot...;
- Mi van, ha nagyobb a hit? Ha intenzívebb a Kárpát-medencei magyar partnerpártok választási együttműködése? Ha kevesebb technikai, emberi hiba csúszik az egész folyamatba, az utolsó napba... És ott vannak a szavazatszámilással kapcsolatos esetleges kértelyek is...

Sok a ha, és még több lehet! Néhány kérdésre sosem kapunk választ. Természetesen hasonló kérdések fogalmazódhattak volna meg akkor is, ha történetesen 5,04% az MKP végeredménye...

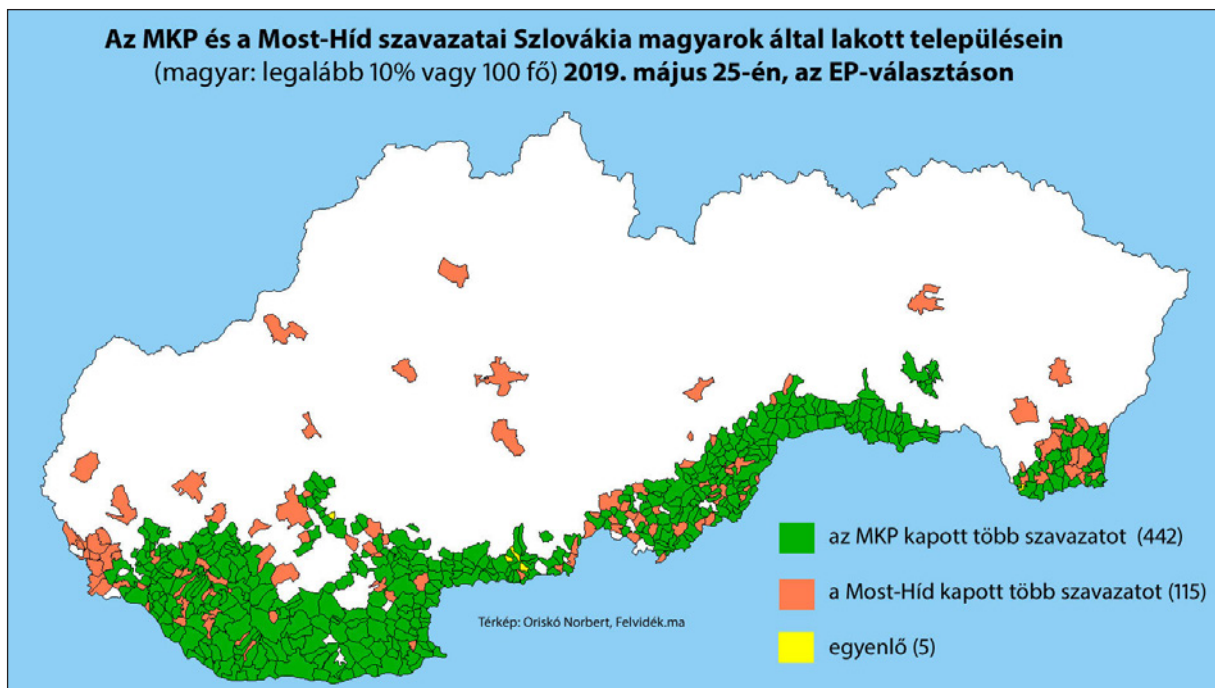
Az MKP és a jelöltjei első megnyilvánulásai arra engednek következtetni, hogy az eredményből építkezni akarnak. Joggal, hiszen az EP-választás azt megmutatta, hogy az MKP a felvidéki magyarság meghatározó, vezető pártja.

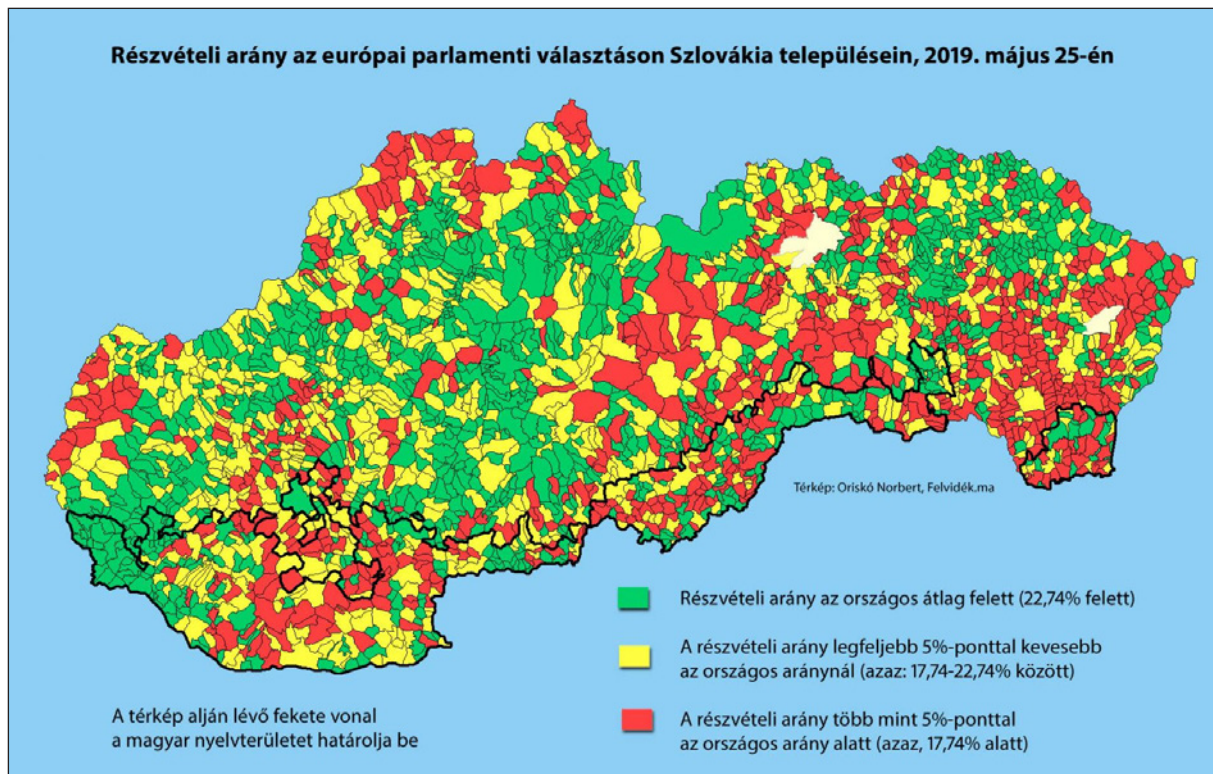
Az MKP-jelöltek preferenciaszavazatai (a listán elfoglalt eredeti sorrendben)

1. Csáky Pál:	24 473
2. Berényi József	21 117
3. Horony Ákos	4 028
4. Tárnok Balázs	5 072
5. Mag Fodor Enikő	2 447
6. Nagy Dávid	4 195
7. Gergely Papp Adrianna	1 892
8. Hudár Zoltán	1 230
9. Baranyay Zsolt	1 403
10. Mészáros Anikó	1 842
11. Környi Zoltán	1 305
12. Hajdók Bence Endre	749
13. Várady Tamás	1 138
14. Bartalos Szerencsés Lilla	1 487

Az EP-választás eredményei a felvidéki településeken

A szlovákiai európai parlamenti választási eredményeket korábban már járási szintig ismertettük. Most nézzük meg városainkat és falvainkat is. Érdeemes, ugyanis a járáson belül is jelentős különbségek figyelhetők meg településeink eredményei között.

Országos eredmények: Szlovákia 2926 településén (5 951 választókörzet) a 4 429 801 választópolgárból 1 007 398 szavazott (22,74%), az érvényes szavazatok száma: 985 680.

Magyarok által lakott települések: Szlovákia azon települései, amelyekben a magyarok aránya eléri a 10%-ot vagy legalább a 100 főt: 562 ilyen település van (megj.: ha Pozsonyt és Kassát nem városrészekként, hanem egy-egy településként vesszük, akkor csak 543).

Ezek a települések 1 798 176 választópolgárból 443 908 (24,68%) szavazott, az érvényes voksok száma: 435 454

Furcsának tűnhet, hogy a választási részvétel az országos választási arány felett van, ám ennek főleg az az oka, hogy Pozsonyban (ahol már csak szórványban élnek a magyarok) nagyon magas volt a részvétel (az ország többi járásához viszonyítva). A magyarok által lakott településeken az MKP 442 helyen győzött a Most-Híd-dal szemben, fordítva 115 helyen történt, döntetlen 5-ször volt.

Az MKP és a Most-Híd eredményei ezen az 562 településen: az MKP összesen 48 422 (11,12%), a Most-Híd 21 107 (4,85%) szavazatot kapott, az MKP 2,29-szer többet.

Megj.: A Most-Híd a magyarok által nem lakott kerületekben már csak az eperjesiben kerületben kapott jelentős számú szavazatot (3 301), a trencséniben 195-öt, a zsolnaiban pedig 297-et.

Magyarok által többségben (az arányuk 50% felett) lakott települések: 362 ilyen falu vagy város van, ezeken a 390 129 választópolgárból 78 870-en szavaztak (20,22%). Érvényes szavazat 77 360 volt, az MKP 37 617 voksot kapott (48,63%), míg a Most-Híd 15 049-et, azaz 2,5-ször többet kapott az MKP.

A magyar többségű településeken az MKP 310 helyen győzött a Most-Híd-dal szemben, fordítva 51 helyen történt, döntetlen csak egyszer (Gyürki) volt.

Nagy ingadozás volt a magyar többségű települések részvételi arányai között, voltak 50% (3 település) feletti is, összesen 158 helyen volt az országos átlag feletti a részvétel (köztük két város is: Somorja és Párkány), ugyanakkor voltak 10%-os részvételi arány alattiak is (3 település), 97 helyen több mint 5%-kal maradt el az országos átlagtól (22,74%).

Ismét Szlovákiában volt a legalacsonyabb a részvétel

Az EP-választáson való részvétel meghaladta az 50 százalékot az Európai Unióban, a szavazásra jogosultak 50,82 százaléka járult az urnákhoz. A legmagasabb részvétel Belgiumban volt (88,47%), a legalacsonyabb pedig ismét Szlovákiában (22,74%).

Az adatokat az Európai Parlament honlapján tették közzé. Belgiumban ugyanakkor kötelező a választási részvétel, csakúgy, mint Luxemburgban (84,10%-os volt a részvétel), továbbá Görögországban (58,34%), Cipruson (44,99%) és Bulgáriában (30,83%). Azok közül az országok közül, ahol nem kötelező szavazni, Máltán volt a legmagasabb a részvétel, 72,70%.

Szlovákia, csakúgy, mint öt éve, az utolsó lett a listán, ezúttal 22,74%-os részvételi aránnyal, annak ellenére, hogy az EP-választások során most először sikerült átlépni a 20%-os határt.

2014-ben az EU-ban összesítve 42,54%-os volt a részvétel, Szlovákia zárt az utolsó helyen 13,1%-kal. Akkor is Belgiumban volt a legmagasabb a részvétel, hajszal híján 90%-os. A 2009-es EP-választáson Szlovákiában a szavazók 19,64%-a voksolt, az első, 2004-es EP-választáson pedig a 16,97 százalékuk.

Szlovákia 14 képviselőt küld az európai parlamentbe. A névsor: Michal Šimečka, Vladimír Bilčík, Michal Wiezik, Martin Hojsík (PS-Spolu), Monika Beňová, Miroslav Číž, Robert Hajšel (Smer-SD), Milan Uhrík, Miroslav Radačovský (LSNS), Ivan Štefanec, Miriam Lexmann (KDH), Lucia Ďuriš Nicholsonová, Eugen Jurzyca (SaS), Peter Pollák (OĽaNO). Lexmann azután foglalhat helyet az Európai Parlamentben, hogy Nagy-Britannia kilép az EU-ból.

Fidesz: 53%, RMDSZ: 2 mandátum

Magyarországon tarolt a Fidesz-KDNP kormánykoalíció, a Fidesz több mint 52%-os eredménnyel győzött, és rekordot jelentő 13 mandátumot szerzett.

Romániában 5,4 százalékkal két mandátumhoz jutott az RMDSZ.

AZ EP-VÁLASZTÁSOK MARGÓJÁRA

Megjött az írás...

Túl a közép-európaiak számára negyedik európai parlamenti választáson sorra jelennek meg az elemzések. Fontosak, segítenek megérteni, hogy mi történt, s talán rávesznek, hogy okosabban alakítsuk a magunk politikáját. Életem nagyobbik felét úgy éltem le, hogy nem a tények számítottak, hanem az, ahogy a pártsajtó tálalta azokat.

A rendszerváltás óta pedig megtapasztaltuk, hogy ez kicsit más formában, de nyugaton is szokás. A meghatározó sajtótermékek a baloldallal szimpatizáló liberális értelmiség szócsövei. Most a választások közeledtével például a közvélemény-kutatásokra támaszkodva elterjesztették, hogy a két nagy európai párt sokat veszít, és legalább még egy csoportra szükség lesz, hogy meglegyen a többség. Ez be is következett.

Hónapokon át azt sulykolták, hogy a veszteség nagyobb lesz a néppártban, mint a szocialistáknál. A jelen állás szerint azonban a néppártiak a képviselőik 17, míg a szocialisták 21 százalékát veszítették el. Erről mélységes csönd.

Egy másik példa. Tény, hogy idén a részvétel magasabb volt, mint öt éve, s ezzel a negyven éve tartó csökkenési folyamat megállt. Ezt a néppárt jelöltje az európaiak tömeges kiállásának látja az ő bizottsági elnökjelöltsége mellett. Ezzel szemben alighanem azért nőtt meg a szavazókedv, mert az európaiak megértették, hogy ez a szavazás róluk is szól, többek között a migrációról, amelyben egyesek a bajban lévőkkel való szolidaritást, mások pedig az európai kultúra hanyatlását és a megszokott biztonság elvesztését látták. Így vagy úgy, de ez nyolc százalékkal több embert érintett meg, mint a legutóbbi kampány.

A számok hiába tények, képesek elterelni a figyelmünket a valóságról. Erre a magyarság számára különösen fájdalmas példa a szlovákiai választás. Mindenki tudja, aki csak egy kicsit is odafigyelt az eredményekre, hogy kevesebb mint 400 szavazat hiányzott, hogy legalább egy magyar európai képviselő legyen.

Hogy a képviselet nélküliség mennyire igazságtalan, azt jól érzékelteti, hogy a máltaiaknak hat képviselőjük van, pedig kevesebben vannak, mint a 2011-es népszámlálás szerint a felvidéki magyarok. Ez még akkor is vérlázító, ha tudjuk, hogy a kis országok számára több helyet biztosít a szerződés, mint amennyi létszám alapján járna nekik.

Most össznépi kesergésben vagyunk, és sorjázuk a sok „ha” kezdetű mondatot. Ha az MKDSZ nem bohóckodik az önálló indulással, s nem dob ki a szemébe 2000 magyar szavazatot... Ha az MKP polgármesterei csak egy kicsit aktívabbak...

De az ég szerelmére, nem négyszáz, hanem legalább negyvenezer szavazat hiányzott!

Surján László jegyzete

A Szlovákiában szokásos alacsony részvétel lehetőséget adott volna, hogy az MKP mintegy százezer szavazója földcsuszamlást idézzon elő az európai parlamentben, már ami a magyar részvételt illeti.

Ki a 400 szavazót hiányolja, ki a százezret, a lényeg az, hogy itt nem szabad megállni. Miért nem? Legyen szabad egy népmesével felelnem.

Egyszer egy bizonyos Mihálynak maga Szent Mihály arkangyal lett a komája. Ahogy Mihály öregedett, megkérte a komáját, hogy ha legközelebb jön látogatóba, küldjön előtte írást, hogy méltóan fogadhassák. Mihály ugyanis nagy kujon volt, de remélte, hogy a komája révén időben megtisztíthatja magát a kujonkodástól. Telt, múlt az idő, s az angyal egyszer csak beállít. – De komám, miért nem küldtél írást? Most hogyan kerüljek Szent Péter színe elé? – morgolódott Mihály. Küldtem én, csak nem értetted meg – volt a felelet. Hát nem érezted, hogy a derekad is fáj, a szíved is szúr, a fejed is fáj? Ez volt az írás.

Ez a mandátumnélkülség is egyfajta írás: mindig minden baj egyben üzenet és lehetőség a javításra.

A felvidéki magyarság üzent: nagyon nincs megelégedve politikusi teljesítményével.

Megítélésem szerint ez nem Csáky Pálra, talán nem is Nagy Józsefekre vonatkozik. A baj fészke a szlovák, s nem az Európai Parlament. Nehéz lesz a Híd vezetésének belátnia, hogy nincs rájuk szükség. Pedig valamiképp meg kell valósítani a felvidéki magyarság politikai egységét. Ha ezt a politikai elit nem teszi, a szavazók a maguk módján eltakarítják a romokat. Már hozzá is láttak.

Mi innen Budapestről nem találhatjuk ki, hogy mit kell tenni. De összekulcsolt kézzel mondhatjuk: Isten szolgája, Esterházy János könyöröggj érettünk.

Ráadásul ebben a fohászbán érvényesül a nemzeti összetartozás, hiszen Esterházy példájára és közbenjárására minden nemzetrészünknek mérhetetlen szüksége van.

Surján László

(A szerző a KDNP tiszteletbeli elnöke, volt európai parlamenti képviselő)

A palócok helytállásának megbecsülése

Szvorák Zsuzsanna gimnáziumi tanár, a Csemadok füleki alapszervezete elnöke Pro Probate - Helytállásért díjat, Szabó Tibor, Martonvásár polgármestere, a Határon Túli Magyarok Hivatalának egykori elnöke a Felvidéki Magyar-ságért díjat kapott

Szvorák Zsuzsanna kitüntetése. A díjat Csáky Pál, Bárdos Gyula és Peczár Károly adták át.

A Pro Probate – Helytállásért-díjat és a Felvidéki Magyar-ságért-díjat Nógrád, Hont és Gömör polgárait megtisztelve idén Losoncon adták át.

A 2019. május 5-i ünnepség résztvevői csatlakoztak a Himnuszunk a szabadságunk mozgalomhoz, s ugyanakkor, mint Pozsonyban, a losonci zsinagógában is zengett nemzeti imánk.

Menyhárt József, a Magyar Közösség Pártja országos elnöke levélben küldte el üzenetét a díjátadó ünnepségre, ő Pozsonyban vett részt a közös himnuszéneklésen. Kifejtette, az eddig díjazottakat az elvhűség, a felvidéki magyar közösség szolgálata jellemzi. Kitért a pozsonyi megmozdulásra, ahol a himnusz-törvény ellen kell felemelniük a szavukat a résztvevőknek, s szintén helyt kell állni a szimbólumainkért. „Vannak, akik munkájukkal és tehetségükkel, s vannak, akik távozásukkal segítenék elő a közösségépítést” – üzent Menyhárt József utalva a himnusz-törvényt előidéző méltatlan képviselőkre.

A Pro Probate – Helytállásért díjat immár 26. alkalommal adták át. A díjat 2019-ben a füleki **Szvorák Zsuzsa** pedagógus, rendező, közéleti személyiség kapta. „Amikor megtudtam, hogy ezt az elismerést nekem ítelték, akkor elsősorban a helyre gondoltam, ahol élek. A Palóc-földre, a szüleimre, szűkebb és tágabb családomra, barátaimra, munkatársaimra és a közösségi emberekre, akik nélkül a díjat nem érdemelhettem volna meg. Hiszen egy fecske nem csinál nyarat, ahhoz a munkához, amit én végzek, mindig közösség, csapat, társulat kell” – nyilatkozta a Felvidék.ma-nak Szvorák Zsuzsa. Majd kifejtette: „Az elismerésen túl tehát az ő helytállásuk is nagyon fontos, ők is díjat kaptak most velem.

Csáky Pál május első vasárnapja lévén köszöntötte az édesanyákat is, s külön kiemelt egy anyukát a sorból Mag Fodor Enikő személyében, aki a közelgő EP-választásokon „harcostársaként” vesz részt a megmérettetésben, s a Losonci, Nagykürtösi, Rimaszombati és Nagyrőcei járásokat is képviseli. „Egy közösség, egy nemzet akkor lesz igazán erős, akkor tekinthet remény-nyel és eséllyel a jövőbe, ha megbecsüli az értéket, a helytállást, a minőséget és az energiákat, amelyeket bárki közülünk vagy mindannyian ennek a közösségnek az érdekében kifejtünk” – nyilatkozta Csáky Pál.

A Pro Probate, Helytállásért-díj 2019-es kitüntetettjét **Bárdos Gyula**, a Csemadok országos elnöke méltatta. „A díjátadó diszkrét bája, hogy az idén jubiláló, megalakulásának hetvenedik évfordulóját ünneplő szervezetünk, a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetségünk, közismert nevén a Csemadok országos elnökeként – tagságunk nevében – a laudációmban méltathattam a Csemadok oszlopos tagját, aki korábban az országos tanács elnökeként, tagjaként, majd a területi választmány vezetőségi tagjaként, két évtizede pedig a füleki alapszervezet sikeres elnökeként nagyszerűen látja el a helyi közösség vezetőjeként sokrétű feladatait” – mondta Bárdos Gyula. Kifejtette, a díjazott munkássága, sokoldalú tehetsége, közösségépítő és közösségformáló tevékenysége példaértékű.

Csáky Pál EP-képviselő bejelentette, hogy a második alkalommal odaítélt Felvidéki Magyarorsáért-díj kitüntetettje **Szabó Tibor**, Martonvásár polgármestere, akinek tevékenységét **Csúsz Péter** járási elnök méltatta.

„Szabó Tibor Barsbaracskán, tehát a Felvidéken született. S bár a sors elsodorta tőlünk, de soha nem szűnt meg felvidékiként érezni, gondolkodni, cselekedni. Hozzájárult számos háttérdokumentum kidolgozásához. Nála mindig nyitott ajtókat találtunk” – emelte ki Csúsz Péter.

Szabó Tibor köszönőbeszédében kifejtette, hogy akik Magyarországra kerültek, mindig érzik, hogy „valamit elhagytak, valakiket cserben hagytak, s ezért egy belső késztetés van bennünk, hogy próbáljunk az itt maradtakért tenni” – mondta.

Az ünnepségen sokak örömeire közreműködött Szvorák Katalin, Kossuth- és Liszt-díjas énekművész és a Boráros Imre Színház. Utóbbi Csáky Pál Hit és illúzió művét adta elő.

Szabó Tibornak Csúsz Péter gratulál

Pósa Homoly Erzsó

Nem vagyok biztos abban, hogy nem több, mint századik évfordulója van annak, amire száz év távlatából emlékezünk...

(Duray Miklós beszéde elhangzott a nemzeti összetartozás napja alkalmából
– Pécs-Vasas, 2019. június 1.)

Duray Miklós

A Nagy Háború negyedik évében, 1918-ban itt, az akkori frontnak Kárpát-medencei hátországában, elsősorban az élelmiszerhiány miatt, az egyre több, gyászruhát viselő hölgy megjelenése okán és a pontosan meghatározhatatlan bőr alatti feszültségből lehetett következtetni a háború végének a közeldetére.

Az a sohasem volt helyzet, hogy a konyhai mozsarakat és a templomok harangjait is felajánlották a haza védelmére, már csak halványuló emlék volt, noha büszkeségként maradt meg több évtized távlatában is. Ez utóbbival a nagymamám dicsekedett az 1950-es években, amikor megkérdeztem tőle, hogy miért ilyen csúnya vasmozsárban tör a borsot.

Száz évvel ezelőtt, az akkori hírekből nem sok derült ki, legfeljebb annyi, hogy még tizenhatban visszavertük a román betörést, az oroszok tizenhétben letették a fegyvert Breszt-Litovszknál, meg hogy az amcsik ugyan beléptek a háborúba, de botladoznak, mi tartjuk magunkat a déli fronton, a monarchia területén pedig nincsenek ellenséges katonák. Arról másnak nem volt tudomása, csak a frontharcosoknak, hogy a

hadianyag-beszállítók alkalmatlan selejtet szállítanak a frontra, amivel csak veszíteni lehet – hiszen a kézigránát nem robbant fel, csak puffant. Ez utóbbit szemtanútól és résztvevőtől tudom, anyai nagybácsimtól, aki később fél évet töltött olasz fogságban. A száz évvel ezelőtti élmények számomra személyes tanúságok is.

Egy pozsonyi ügyvéd ebben az időben, 1918 augusztusának elején elment nyaralni, pontosabban egy hosszú hétvégét eltölteni az osztrák Alpokba. Ez a felső középosztályba tartozó magyar ember, akit társadalmi beépültsége okán az átlagtól jobban informáltak közé kell sorolni, ezen az augusztus eleji esős kiránduláson egy hegyi turistaházban véletlenül találkozott egy svájci újságíróval, aki abban a pillanatban, amikor megtudta, hogy a beszélgetőtársa egy pozsonyi magyar, akit történetesen Jankovics Marcellnak hívtak – neve nem ismeretlen a magyar szellem-történetben – összecsapta a kezét: Jesszusom, mi lesz magukkal, magyarokkal, nemsokára nem lesz Magyarország!

A társadalmi besoroltsága ellenére mit nem értett, mit nem érthetett ez a pozsonyi magyar a svájci beszélgetőtársának felkiáltásából? Elsősorban a sajnálatát kifejező felkiáltás okát! Nem érthette, mert azt sem tudta, tudhatta, hogy már évek óta folyik egyeztetés a történelmi Magyarország feldarabolásáról. Nem tudott például arról, hogy 1915 óta arról folyik a vita az amerikai cseh és a szlovák emigráció között, hogy a feldarabolandó Magyar Királyság északi területe a kialakítandó Csehszlovákiában milyen államjogi státusszal rendelkezzen.

Ez akkor, annak idején Clevelandban történt, de a három évvel későbbi pittsburghinak sincs lecsapódása a korabeli magyar politikai gondolkodásban, noha az már kéznyújtásnyira volt 1918 októberétől. Mint ahogy annak a nyoma is csak nagyítóval fedezhető fel, hogy két évvel a háború kitörtetése előtt a havasalföldi Román Királyságban egy olyan Nagy-Romániáról kezdtek beszélni, aminek Erdély is részét alkotná. Aki akkor ezt az elképzelést észlelte a magyarok közül, azt gondolta, hogy erdélyi románok kívánnák a legkevésbé ezt az átalakítást.

Az akkori magyar nemzeti, de nem a nemzeti másságon alapuló átalakulást képviselő magyar értelmiség is elképzelhetetlennek tartotta az ilyenyszerű átalakulást.

Az akkori magyar politika művelői ennyire alkalmatlanok voltak feladatuk végzésére és az akkori magyar felső középosztály tagjai valóban ennyire híjával voltak a híreknek? Ennyire elszigeteltek, bizonyosak, esetleg hányavetik, nemzet-hatalmi szempontból elfogultak voltak?

Ehhez, csak csemegeként tartozik, hogy 1918. novemberének 4. napján Budapesten meggyilkolták azt a magyar miniszterelnököt, aki 1914-ben ellenezte a háborúba való belépést – nem elvi, hanem racionális alapon, valamint a gyilkosság napján is Károlyi önkéntesei és kávéházi csürhéi emberileg megalázták a frontról hazatérő elcsigázott magyar katonákat.

A volt miniszterelnök villájába, amit senki sem őrzött, bementek az unokaöccse pribékjei és lepuffantották őt. Erre két okuk is volt. Tisza István Károlyi Mihályt néhány évvel korábban kardlappal elverte, amit nagy megaláztatásnak kellett tekinteni abban az időben, ráadásul Tisza a nyúlshájú Károlyit szellemi fogyatékosnak tartotta. Ezek az apróságok ugyan pletykaszintűek, noha igazak, de abban az időben beleavatkoztak a nemzeti történelem folyásába, mert akkor valóban csak egy politikusa volt a nemzetnek, Tisza István. Őt kellett kinyírni.

Mindennek van korszakbéli vetülete, talán több évtizednyi mulasztásra utaló üzenete is.

Nem kívánom visszaidézni a régebbi múltat, de valószínűleg elkerülhetetlen. A kiegyezésre gondolok, aminek az elnevezését is elutasítom, legfeljebb alkunak, vagy piaci nyelven handle-nak minősíthetem. Hiszen a 1860-as évek közepe táján minden közepszerű politikusnak tudnia kellett, hogy ha a neoabszolutizmus elvei szerint irányított Habsburg Birodalom nem rendezi viszonyát a Magyar Királysággal, akkor a Birodalom összeomlik, viszont maga alá temetheti Magyarországot is.

Ezt a történészek ugyan nem cáfolják, de inkább arról a politikai küzdelemről szeretnek beszélni, amit a magyar államiság helyreállításáért folytattak Deákék. De ha megkérdezhetnék az akkori kereskedőket, ők egyértelműen a nagyfokú gazdasági türelmetlenségről számolnának be. Valószínűleg ez volt az igazi hajtóereje a kiegyezésnek, és nem a magyar államiság helyreállítása a perszonális unió elve szerint az 1687-es állapotokat megelőzően, noha Deák eredetileg így képzelte el.

A sietség viszont azt eredményezte, hogy nem állították vissza sem a királyválasztás jogát,

sem az önálló hadügyet és külügyet, fontos döntésekben a magyar kormánynak ki kellett kérnie az Udvar egyetértését. Tehát egy magyar államstratégia nélküli helyzet keletkezett, ami úgy vezetett az 1918-ban bekövetkezett csődbe, hogy a dualistának nevezett Habsburg Monarchia magyarországi része ezt úgy nézhette, mint Rozi a moziban, összetett kézzel. Viszont ennek árán a Monarchia egyéb területeitől eltérően Magyarországon nemzetpolitikai vonatkozásban érvényesíthették a száz évvel korábban Franciaországban kitalált államnemzet elképzelést, ami a korábbi a hungarus tudattal köszönőviszonyban sem volt. Erre lehetett alapozni a befolyási területek megszerzésére irányuló új hatalmi politika támaszpontjait.

Talán egy korabeli politikus, parlamenti képviselő akadt, aki többé-kevésbé érzékelte ezt a vizsgált helyzetet: ez Mocsári Lajos volt, földim, aki Losonc mellett született Kurtány pusztán, szülőháza éppen összedülőben van. Ő negyven évvel az összeomlás előtt megjósolta ennek a bekövetkezését, ha nem tér észhez a kiegyezés utáni megszállott és kettészelt magyar állampolitika. Mocsárinak lett igaza. Mint ahogy helyesnek bizonyult Kossuthnak is a Cassandra-levéliben leírt jóslata. Ha ehhez hasonló stratégiai gondolkodás vezérelte volna őt 1849-ben, akkor a tavaszi hadjárat nem Buda visszavételével ért volna csúcspontjára, hanem Bécs elfoglalásával, ahogy azt Görgey akarta.

Ezek a felvetések azonban olyan szakmai részletkérdéseknek tűnnek, amelyeknek ma már nincs értelme. Ez azonban történelmi látásmód. A felvetés nem a megváltoztathatatlan akarja megváltoztatni, hanem a múltat szeretné megérteni és figyelmeztetni arra, hogy milyen csapdákat kell elkerülni egy esetleges jövőben. Tudtuk-e akkor, hogy a 19. század utolsó harmadában mibe vágunk bele? Egy megváltozott európai politikában akarunk helyreállítani a változás előtti eszközökkel egy olyan állapotot, aminek nincs esélye fennmaradni az átalakulás után?

Az vitathatatlan, hogy a kiegyezésnek nevezett politikai aktusnak be kellett következnie – ha más miatt nem, a gazdaság követelményei miatt. De tisztában voltunk-e azzal, ami akkor már egyértelmű volt, hogy ez már nem a dinasztikus politika világa, hiszen az nem sokkal a Szent Szövetség megkötése után leáldozott, hanem egy olyan modern hatalmi politika, ami semmibe veszi azokat a dinasztikus érdekeket, ami szerint megkötötték a kiegyezést? Ha ezt Andrássy és Eötvös nem tudta, akkor a magyar közgondolkodás pincéjébe tartoznak, ha tudták, nemzetárulók.

Ebben a gyökérrendszerben kell értelmeznünk mindazt, ami a történelmi országunkkal, a nemzettel és az egész térséggel történt. Ne higgyük, hogy ez csupán magyar kérdés. Csak átmenetileg vannak benne nyertesek és vesztesek. Történelmi távlatban többről van szó. A legtalálhatóbb visszaidézése a múltnak Károly Róbert, talán ő volt az utolsó nemzetstratégia a magyar középkorban, utána Antall József következett a Visegrádi Együttműködés helyreállításával 550 év elmúltával.

Ebben a nyomvonalban kellene haladnunk és akkor talán nem azon kellene búslakodnunk, hogy mi történt velünk száz évvel ezelőtt, hanem hogyan építhetjük a jövőnket. De ez sem annyira egyszerű, hiszen ma is hasonló érdekek jelennek meg a politikában, de ezt ma már globalizmusnak nevezik. Ma erre vonatkoztatva kell megfogalmazni a stratégiát. Bármennyire is fáj a száz évvel ezelőtti esemény, a jövőt nem ebből levonatkoztatva kell megtervezni.

fotó: martfeszt.sk

VII. Martosi Szabadegyetem

Július 7-én véget ért a 2019-es MartFeszt, mely az egyik legjelentősebb felvidéki közeleti szabadegyetem. Az idei rendezvény is gazdag programkínálattal várta az érdeklődőket, 23 programhelyszínen mintegy 80 közeleti, kulturális, sport- és családi program volt elérhető, melyen több mint 200 fellépő, előadó vett részt.

Ennek lebonyolításában és koordinálásában a főszervező Via Nova munkáját 18 társszervező szervezet, és több mint 90 önkéntes segítette. Az öt nap alatt közel tízezen fordultak meg a martosi rendezvényligetben, melyet Gubík László főszervező organikus fejlődésként értékelt.

A szervezők idén a családok megszólítására helyezték a fő hangsúlyt, ezért a családdal érkezőknek ingyenes belépést biztosítottak. De igyekeztek minden korosztályt megszólítani és kedvezményeket biztosítani, illetve odafigyeltek, hogy a felvidéki tehetségeket is felkarolják és szereplési lehetőséget kínálnak nekik.

Ennek jegyében kaptak önálló műsorterepet a Ki a vagány a vidéken elnevezésű zselízi tehetségkutató verseny nyertesei, akik a mentoraikkal és a zsűrivel együtt alkothattak közös produkciókat. Ahogy gyakorlattá vált az is, hogy a fesztivál keretein belül zajlik le a Felvidéki Labdarúgó-bajnokság döntője, melyet idén Ímely csapata nyert meg. Hasonlóképpen a fesztivál keretén belül zajlott a Felvidék Arca elnevezésű szépségverseny döntője is, mely ugyancsak nagy sikernek örvendett a közönség körében.

A közeleti blokk is elérte a célját azzal, hogy díjtalanná tették az Esterházy Akadémia udvarán, így azt mindenki szabadon látogathatta. A szellemi műhelymunka jellegét viselő előadások sorában idén is a Felvidék, a Kárpát-medence és a világ aktuális dolgai kerültek terítékre, melyek minden évben fontos pillérei az aktuálpolitikai folyamatok alakulásának.

Mindent összegezve Gubík László úgy látja, hogy sikerült hozni ebben az évben is azt az elvárt színvonalat, melyet évekkal ezelőtt megcéloztak. „Az Interreg pályázat nagyberuházásából jövőre egy komplett fesztiválfalu épül ki, ami új dimenziókat nyit a MartFeszt életében. "Tudtuk, hogy idén ezzel még nem számolhatunk, de a jelei már most is mutatkoztak. Ilyen a terep némi átrendezése, a műfüves focipálya vagy éppen a kalandpark megépülése. A szellemiséget tekintve pedig úgy érzem, a Martosi Szabadegyetem immár nemcsak tematizálni képes a felvidéki közeletet, hanem szakmai műhellyé is vált, mely generálni tudja a folyamatokat” – értékelt Gubík. (vianova)

Rád is szükség van! – Fókuszban az önkéntesség

Három szakmai fórumot szervezett az önkéntesség szerepéről a Szövetség a Közös Célokért (SZAKC) a Martosi Szabadegyetem második napján. Duray Miklós, a SZAKC elnöke köszöntötte a fórumsorozat résztvevőit. Visszaemlékezett az 1960-as évek táboraira, melyek szintén önkéntes alapon szerveződtek, azok résztvevői pedig a közösséget szolgálták. Tették ezt olyan intenzitással, hogy az 1968-as prágai tavaszra már 20 ezer tagja volt az akkori Magyar Ifjúsági Szövetségnek (MISZ).

I. Az önkéntesség színes világa

Szabó Anett újságíró-moderátor Harcsa Béla eszmetörténésszel és Szabó Gyula mezőörsi plébánossal beszélgetett. Több példát is felsorakoztatott az önkéntes tevékenység kialakulására, kiemelte a család szerepét, a gyermeket a „szülő tünetének” nevezte.

Harcsa Béla rámutatott, hogy az önkéntesség kialakulása szorosan összefügg a kíváncsisággal, a befogadással és beavatással, illetve a közösséghez való tartozás igényével.

Szabó Gyula az igazság keresésének fontosságát hangsúlyozta. Ez onnan indul, hogy az ember erős motivációt, isteni sugallatot kap, amelyek megvilágítják a küldetését. Emlékeztetett arra, hogy Magyarországon számos feladat vár az egyházra, amelynek a sok évtizedes diktatúra után újra közösséget kell építenie.

A közönség is élénken bekapcsolódott a beszélgetésbe, új témák is felszínre kerültek. Szó volt a Szent Koronánkkal kapcsolatos tanítások fontosságáról, de a Magyar Tudományos Akadémia megreformálásának szükségességéről is. Szabó Anett így foglalta össze az elhangzottakat: „Vissza kell térnünk a normális dolgokhoz!”

II. Együttműködésre készen – mitől lesz népszerű az önkéntes munka?

A program házigazdájaként Hideghéty Andrea, a SZAKC ügyvezető igazgatója a fórum vendégei között üdvözölte Szili Katalin miniszterelnöki megbízottat, Görög Norbert minisztériumi főosztályvezetőt (EMMI, Népesedés-, Család- és Ifjúságpolitikai Tervezési és Fejlesztési Főosztály), Márton Zsuzsannát, a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségének elnökét,

Csiffáry Ildikót, a Meseolvasó önkéntes csoport vezetőjét és Berta Pétert, a Mária Rádió munkatársát.

Görög Norbert az önkéntes munka fontosságával kapcsolatos magyarországi jogszabályt ismertette. Az új közoktatási törvény szerint az érettségi vizsga megkezdésének feltétele, hogy a tanuló 50 óra önként választott társadalmi tevékenységet végezzen. A tapasztalatok szerint ezzel a fiataloknak a munkapiacra való elhelyezkedését is segítik.

Szili Katalin a nemzetpolitika szemszögéből tekintett az önkéntesség fontosságára, amely nélkül nem lehet komoly eredményeket elérni. Az önkéntesség közjogi ismérvei (saját akaratból végzett, ellenszolgáltatás nélküli tevékenység) mellett rendkívül fontos a bizalom és a szolidaritás szerepe is. Tájékoztatót arról, hogy a nemzetpolitikai államtitkárság több mint 5000 civil közösséget támogat a Bethlen Gábor Alapon keresztül.

Márton Zsuzsa Szatmárnémetiből (Partium) érkezett Martosra. Az általa vezetett szervezet fő küldetésének tartja, hogy a vegyes házasságban élőket, illetve azok családjait segítsék és ösztöngözzék magyarságuk megtartásában. Hangsúlyozta a példamutatás fontosságát, amely a közösségi összetartozás erejével párosulva komoly eredményeket hozhat céljaink megvalósításában.

Az önkéntesség konkrét formája nyilvánul meg Csiffáry Ildikó és Berta Péter tevékenységében. Az előbbi háromgyermekes családként kórházakban ápolt gyermekeket látogat társaival, akik számára meseolvasással próbálják könnyebbé tenni a kórházi tartózkodást, utóbbi pedig pedagógusként a Mária Rádióban végez önkéntes munkát.

Pogány Erzsébetre emlékeztek

A fórum résztvevői nem titkolták, hogy nem lehet teljes a rendezvény névsora, hiszen hiányzik az a felvidéki személy, akinek élete, tevékenysége szorosan összefonódott az önkéntesség

Egy perc néma tiszteletadás Pogány Erzsébet emlékére

támogatásával, annak népszerűsítésével. A tavaly májusban elhunyt Pogány Erzsébet emléke előtt néma felállással adóztak a résztvevők.

III. Önkéntesség a Felvidéken

A 70 éves Csemadok tevékenységét a szervezet országos elnöke, Bárdos Gyula ismertette, majd válaszolt a hallgatóság soraiból érkező kérdésekre. A Csemadok a (cseh)szlovákiai magyarság „mindenesé” volt már a diktatúra éveiben is, napjainkban pedig állami, társadalmi feladatokat lát el úgy,

hogy nem kap alanyi jogon támogatást az állami költségvetésből (szemben a Matica slovenská szlovák kulturális szervezettel).

Bárdos Gyula emlékeztetett arra, hogy a 2020-as év a nemzeti összetartozás éve lesz, jó len-

ne, ha a felvidéki magyarság is rálépne az összetartozás útjára. Mint mondta, a Csemadok ezt az utat támogatja, és tesz is ennek érdekében.

A Szövetség a Közös Célokért (SZAKC) társulás a nap folyamán a civil szervezetek képviselőivel is párbeszédet folytatott, a hagyományosan Martoson is megrendezett Civil Információs Napon.

A társulás munkatársai határon átnyúló programokat és pályázatokat ajánlottak az érdeklődők figyelmébe. Többek között a méltán népszerű, de új elnevezéssel jelentkező A nemzet házi orvosa pályázatot, ahová a jelöléseket, a gyógyulások történetét az ajánló oldalon 2019. szeptember 14-én éjfélig küldhetik be a felvidéki páciensek.

Az információs nap vendégei voltak a Pest és a Győr-Moson-Sopron Megyei Civil Információs Centrumok vezetői is.

A SZAKC tagszervezetei a délutáni szakmai nap előtt a soron következő elnökségi ülésüket is megtartották az Esterházy Akadémia nagytermében.

Az alapszabály szerinti programpontokat követően a 24 tagszervezetet számláló társulás vezetői Menyhárt Józseffel, az MKP elnökével beszélgettek a párt idei terveiről, az országgyűlési választásokról, illetve a civil szervezetek szerepéről.

A rendezvény további programpontjaként Szövetség a Közös Célokért polgári társulás és Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége közös szervezésében kétnapos kvízzátékkal és ügyességi játékokkal teli programra keült sor, ahol a család témájának különböző vonatkozásai jelenedtek meg. A vetélkedők a tábor területén található "Szabaduló szoba" – Családból családba nevet viselő sátorban zajlottak.

A táborozó fiatalok mellett a fiatal családok is részt vettek a kvízzátékban, ahol értékes nyeremények sorsoltak ki a kérdések helyes megfejtői között. A kvíz illetve fejtörő, ügyességi játékok mellett az érdeklődők egy érdekes család témájú, a párválasztással és a családalapítással kapcsolatos, teszteket tölthettek ki.

*Dr. Csobolyó Eszter, a Pest Megyei CIC szakmai vezetője,
Duray Miklós és Hideghéthy Andrea*

Martosi mozaik

Zászlófelvonás

Kerekasztal-beszélgetésen vitatták meg a Felvidéken is nagy sikerű gazdaságfejlesztési programot. Borbély Péter, a Közép-európai Gazdaságfejlesztési Hálózat (CED) támogatási igazgatója, Farkas Iván, a Magyar Közösség Pártja gazdaságpolitikai és régiófejlesztési alelnöke, valamint Iván Tamás, a Szlovákiai Magyar Fiatal Vállalkozók Szövetségének elnöke számoltak be eddigi tapasztalataikról.

A fővédnöki fórumon Kövér Lászlónak, az Országgyűlés elnökének levelét Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkára olvasta fel. Részt vett a beszélgetésen Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke, Menyhárt József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke is, valamint Gubík László, a ViaNova Ijúsági Csoport elnöke.

Városvezetők kerekasztala címmel július 6-án kezdődött a Martfeszt zárónapjának közéleti fóruma. A meghívott városvezetők Keszegh Béla, Komárom és Horváth Árpád, Gúta polgármesterei voltak. Egyéb elfoglaltságai miatt Klein Ottokár, Érsekújvár első embere nem vett részt a beszélgetésen, melynek során igyekeztek általános képet felvázolni a két csallóközi településről.

<— A Kárpát-medencei pártvezetők és ifjú politikusok fórumának résztvevői: Böröcz László, Hordósi Dániel, Menyhárt József, Pásztor István, Otletán Csongor. És aki kérdezett: Molnár Judit

Tikkasztó nyári napok és egy izgalmas döntő után vagyunk, melynek során megválasztották a Felvidéket képviselő legszebb lányt, Bankó Barbarát. A második udvarhölgy a dunaszerdahelyi Csóka Edina, míg az első udvarhölgy a gútai Fülöp Kristína lett.

Gubík László főszervező, a Via Nova elnöke igyekezett az összes martosi programon ott lenni.

A szervezők egy Mart História jurta is felállítottak, amelyben az előző fesztiválok pillanatait elevenítették fel több száz fénykép segítségével. Sajnos, sokan vannak, akik már fizikailag nem lehetnek velünk...

A Mart História jurta belülről.

Akik nélkül még nem volt Martfeszt: a Tankcsapda

A Martfeszt egyik sztárja: Rúzsa Magdi

A legnagyobb érdeklődés az esti koncerteket övezte, ezen belül is a szombat esti István a király című rockopera koncertváltozatán voltak a legtöbben. A nézőközönség megtöltötte a gombaszögi nagyszínpad előtti teret.

A szervezők további, a táborral kapcsolatos információkat a rendezvény honlapján, a www.gombaszog.sk oldalon, illetve Facebook-oldalán közölnek a tábort követően is.

Az idei Gombaszögi Nyári Tábor eseményeiről szóló beszámolóink az alábbi linken találhatóak meg.

Szlovákia köztársasági elnökének mintavételi kísérlete a gombaszögi táborban

Meg is lepődtem és nem is, amikor felröppent a híre, hogy Szlovákia friss-ropogós köztársasági elnöke elfogadta a gombaszögi tábor vezetőjének meghívását és 2019. július 17-én ellátogat a táborozók közé.

Illendő volt őt meghívni, főleg azt követően, hogy közvetlen elődjét is meghívták, de ő nem tett eleget ennek. Az akkori meghívással nem értettem egyet, hiszen felháborító volt ennek a kétes múltú vállalkozónak a színlelt liberális, önérdék-irányultságú magatartása és tudatos közömbössége a magyarok iránt.

A mostani meghívással egyetértettem, nem csupán a politikai logika mentén, hanem azért is, mert az elnök asszony rokonszenves személyiségnek tűnik, és lehet, hogy az is. A meglepő az volt, hogy elfogadta a meghívást.

A kérdés lényege tehát nem az, miért hívták meg, hanem miért fogadta el. Szlovákia eddigi köztársasági elnökei közül az első, Michal Kováč nyilvánított sajátos érdeklődést a magyarok iránt. Megválasztását követő első külföldi útján az ukrán köztársasági elnököt akarta rávenni egy Magyarországgal szembeni utó-kisantanti együttműködésre. Vendéglátója azonban nem volt erre hajlandó. A második kísérlete csalafintább volt, elfogadta Bugár Béla meghívását a Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom 1996-ban rendezett kongresszusára.

Bugár akkor már kiszemelt és fokozatosan felépített üdvöskéje volt a magyarelles szlovák politikának. A Gombaszögre meghívott és ott nagy ovációval fogadott köztársasági elnök azonban hasonlóan sajátos jelensége a szlovákiai politikai életnek, mint közvetlen elődje. Ő is a semmiből tűnt fel és mindkettőjük érthetetlenül nagy támogatottságnak örvendett a felvidéki magyar választópolgárok körében. Ez legalább olyan rejtély, mint az, hogy Čaputová miért fogadta el a gombaszögi táborozók meghívását. Egy biztos, nem a gesztusértéket, hanem a politikai indíttatást kell vizsgálni.

Zuzana Čaputová köztársasági elnök a Gombaszögi Nyári Táborban

Szlovákiában 2020-ban kormányváltásra készülődik a most ellenzékben lévő politikai elit, amit ebben az esetben nem csupán a politikai élet rutinszerű jelenségének kell tekinteni, hanem az Európát megosztó politikai ellentét függvényének is. A jelenlegi szlovákiai kormánykoalíció az Európa-politikában hasonló véleményt képvisel, mint a V4-ek többi állama és az Európai Unió még néhány további tagállamának kormánya.

Szlovákiában a legerősebb ellenzéki párt a jelenlegi köztársasági elnököt jelölő politikai párt, amihez társul a most leköszönt államfő által alakított új párt is. Közös vonásuk, hogy egyikük sem azonosul a jelenlegi kormány Európa-politikájával. Ennek lehet több olvasata is. A legvalószínűbb: számukra közelebbi a globalista felfogás. Nyilván pártjaik is anyagilag függenek az ottani forrásoktól. Bevallottan elutasítják Magyarországot és Lengyelországot jelenlegi Európa-politikáját.

Az bizonyos, hogy Szlovákiában elkezdődött a 2020 februárja végén sorra kerülő parlamenti választás előkampánya. Erre a felvidéki magyar közösség rendelkezik a legrosszabb kilátással. Számára mind a köztársaságielnök-választás, mind az Európai Parlament képviselőinek választása lesújtó eredménnyel zárult. Hol van az az idő, amikor az MKP színeiben 20 parlamenti képviselő ült a pozsonyi törvényhozás padosaiban, Prágában pedig 12 magyar képviselte közösségünk érdekeit és az MKP-nak 2 képviselője foglalt helyet az Európai Parlamentben...

A felvidéki magyar politika züllése 2002 óta mérhető, akkor még csak a kiábrándult magyarok távolmaradását lehetett észlelni, de 2006-ban az előző négy évvel szemben már hatvan-ezerrel kevesebben szavaztak az MKP-ra. Bugár 2009-es pártszakítása után pedig megszűnt a parlamenti magyar képviselet.

Most megnevezetten négy pártra szakadt a szlovákiai magyar politikai élet és megjelentek az ugyan jóhiszemű, de egymás között nem egyeztető politikai kezdeményezések. Pillanatnyilag úgy tűnik, hogy ezt a szerteágazó szövevényt nehéz lesz összefogni.

Ez egy csodálatos állapot minden szlovák politikai párt számára, hogy légyecsapóval fogja a magyar választókat jelöltjeinek támogatására. Nem kell hozzá sok sütnivaló, hogy lássuk: ebben a zavaros helyzetben könnyebb dolguk van a horgászoknak, mint a folyamszabályozóknak.

Ha én lennék a Szlovákia jelenlegi köztársasági elnökét jelölő párt, a Progresívne Slovensko politikai tanácsadója, akkor azt javasoltam volna, hogy kérjék meg a gombaszögi tábor vezetőjét, hogy hívja meg az elnök asszonyt a táborba, hiszen a politikailag szétvert magyarok között lehet a legsikeresebben halászni pártjának támogatására.

*Duray Miklós (a cikk szerzője) és Orosz Örs
főszervező a Gombaszögi Nyári Táborban*

De mivel nem vagyok a tanácsadója, hanem a felvidéki magyar közösség elkötelezett híve, ezért az ő gombaszögi szereplését úgy értelmezem: felhívta a figyelmünket a felvidéki magyarok politikai egységének újrateremtésére, hogy bejutva a parlamentbe közösségi érdekeinknek megfelelő koalíciós partnerei lehessünk az ő pártja által is alakítandó új kormánynak 2020 tavaszán.

Duray Miklós

Gombaszögön harangláb készül a szútori harangoknak

Gombaszögön a pálos monostornál, a Bebek kempingben tavaly ilyenkor szólalt meg először a Szútorból ide átmertett két harang. A tervek szerint egy szép harangláb fedi majd a vázát, melynek a csúcsa már felkerült.

A megmentett harangok Gombaszögön kaptak új otthont, hogy itt betölthessék eredeti funkciójukat és újra szólhassanak. Mindezt azon a helyen, ahová nyaranta a legnagyobb felvidéki magyar ifjúsági rendezvény révén több ezer fiatal látogat el, hogy együtt lehesen, művelődjön és szórakozzon.

Tavalyhoz képest a tábor területén számos fejlesztés valósult meg. Az előző évben megnyitott Bebek kempinghez immáron egy kivilágított út vezet. Itt egy emlékpark létrehozását is tervezik. „Az a fakapu, ami a szilicei útra néz, mindig nyitva áll” – hívogatta az érdeklődőket Orosz Örs. A társulás célja, hogy Gömör és a Felvidék távolabbi szegleteinek értékeit bemutassák, mára elfeledett kulturális és ipartörténeti emlékeit szervesen beépítsék a parkba.

„Az egyik harang kétmázsás és 1923-ban öntötték az első világháborút követően, amikor is Szútor nagyobbik harangját elvitték és beolvasztották. A régebbi harang 165 kg-os, ezt Budapesten öntötték 1807-ben. A Gombaszögi Nyári Tábor szervezői itt birtokolnak egy középkori romkertet, mely jelenleg is feltárás alatt van. Találtunk itt egy nagyobb templomhajót és egy nyolcszögletes kápolnaalapot. Úgy gondoltuk, ez lesz a legmegfelelőbb hely, ahová ezeket a harangokat kiállítjuk” – nyilatkozta Orosz Örs, a Gombaszögi Nyári Tábor főszerzője, a Sine Metu PT vezetője.

A harangláb vázát Szabó Krisztián pokorági építész tervezte. Egyelőre a csúcsa került fel, a harangláb a következő 2-3 hétben készül el véglegesen Kassa megye támogatásával. A vasszerkezetbe nyolc méter magas álló tölgyfaoszlopok kerülnek, s három kis emeletet képeznek majd ki, ahol a keményfából készült lépcsőkön fel lehet majd menni egészen a harangokig, s azok felirata közelről is megtekinthető lesz, s rálátást biztosítanak a romkertre. Tábla hirdeti majd a szútori egyház történetét és a harangmentés körülményeit is.

Szútor a Jánosi Református Egyházközséghez tartozik. Lelkésznője, Szarvas Erzsébet imát mondott azért, hogy Isten hívását meghalljuk a harang szavában. Szólt az egybegyűltekhöz Nagy Ákos Róbert, a Gömöri Református Egyházmegye esperese is, aki megköszönte Orosz Örs és az általa vezetett csapat munkáját. „Egy ilyen táborban és közösségben is nagyon fontos, hogy megszólaljon az Isten hangja” – hangsúlyozta az esperes. Hozzátette, mindenkinek szüksége van egy biztos pontra, s ez az élő Isten.

Pósa Homoly Erzsó

Gombaszögi mozaik

A családi vállalkozások szerepe és megosztottsága volt a témája annak a fórumnak, amit a Szövetség a Közös Célokért társulás szervezett a Gombaszögi Nyári Tábor harmadik napján.

A Szövetség a Közös Célokért társulás civil információs napot tartott a Gombaszögön július 18-án. A képen Palik László (a BAZ Megyei Civil Információs Centrum, szakmai vezető) előadása.

A pártelnöki vitában Menyhárt József (Magyar Közösség Pártja) és Simon Zsolt (Magyar Fórum) vettek részt, a Most-Híd és az MKDSZ vezetői nem jöttek el Gombaszögre.

A felvidéki magyarság az EU keretei között szeretné az önrendelkezését megteremteni – az autonómiáról tartott fórumot Gombaszögön a Magyar7 szerkesztősége, Szili Katalin és Öry Péter részvételével

Az "Így neveld a tehetséged" című fórum résztvevői, a Gombaszögi Nyári Táborban az Esterházy Akadémia által szervezett beszélgetésen.

Duray Miklós, Deutsch Tamás és Berényi József idézték vissza a harminc évvel ezelőtti eseményeket, a rendszerváltás időszakát. (fotó: ma7.sk)

Bárdos Gyula Csemadok-elnök állandó és visszatérő vendége a Gombaszögi Nyári Tábornak. Beszédében szólt a közösségszervezés és az összefogás fontosságáról is (fotó: ma7.sk)

Gazdaság- és régiófejlesztési szakemberek is fórumot tartottak Gombaszögon. Kiemelt téma volt a Baross Terv, és annak a magyar kormány gazdaságfejlesztési csomagjai általi támogatása.

Megérkezett Szilágyi Péter, a magyar Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős miniszteri biztosa és Czimbalmosné Molnár Éva, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága Felvidékért felelős főosztályvezetője

Németh Zsolt, a magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnökének érkezése Gombaszögre.

Az István, a király koncertelőadása Gömbaszögon is hatalmas siker volt.

Felvidéki előadók Tusványoson

Jubileumi, immár 30. alkalommal került megrendezésre Erdély és talán nem túlzás állítani, hogy a Kárpát-medence egyik legnagyobb szabadegyetemi fesztiválja, a Bálványosi Szabadegyetem és Diáktábor Tusnádfürdőn. Az idei rendezvény az Egy a tábor! jelmondatot kapta, melynek kettős jelentéstartama arra utal, hogy bármilyen nézetkülönbség ellenére is egységes a Kárpát-medence magyarsága és a tusványosi tábor is páratlan a maga nemében.

Akárcsak a többi hasonló kaliberű fesztiválon, az esti bulik mellett a napközbeni szabadegyetemi rész talán a legigényesebb mind közül. Ennek fényében pedig évről évre az össznemzeti jellegéből fakadóan a nemzetpolitikai kontextus sem hiányozhat ezekről a fórumokról, így természetesen a felvidéki előadók és résztvevők sem.

Idén mintegy tíz pódiumbeszélgetésen szerepeltek felvidéki előadók, akik felvidéki kontextusba helyezve mutattak be egy-egy adott témát. **Menyhárt József** a hagyományos nemzetpolitikai pártelnöki kerekasztalon vett részt, melyen az aktuálpolitikai eseményeket vázolta magyar szemszögből, a magyar egység igényére helyezve a hangsúlyt. „Félre kell tennünk a bizalmat-

lanságot, és nem egymás ellenében, hanem egymás erejében bízva kell a következő időszak elé tekinteni. Ha ez nem történik meg, hasonló helyzetbe kerülhetünk, mint a kárpátaljaiak” – hangsúlyozta a felvidéki pártvezető. Ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a tapasztalt politikusok mellett egyre nagyobb igény mutatkozik az új arcokra és a fiatalokra.

Menyhárt mellett elődje, **Berényi József** két panelre is meghívást kapott. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet Orbán Balázs Sátorában Az önkormányzatiság, mint a régiók magyarságának megtartó ereje című beszélgetésben mutatta be a felvidéki megye-rendszer sajátosságait. Többek között rámutatott, hogy mennyire hiányzik a Duna menti megye (Komárom központtal) a felvidéki magyarságnak. A beszélgetést **Gubik László**, a Via Nova elnöke és az NSKI munkatársa moderálta. Berényi a Bethlen Gábor Sátorban pedig a kisebbségi jogok érvényesítése a nemzetközi szervezetekben témakört járta körül.

Öry Péter a Kisebbségi Jogvédő Intézet meghívásának tett eleget, melynek értelmében a kisebbségi jogvédelem felvidéki vonatkozásait mutatta be, kihangsúlyozva azokat az aktuális problémákat, melyekkel a felvidéki ma-

gyaroknak naponta szembesülniük kell. Öry fontosnak tartotta aláhúzni, hogy számos probléma ellenére az egyik legnagyobb gondot a közöny jelenti, nevezetesen az, hogy sok esetben a felvidéki magyarok a meglévő jogaikkal sem élnek megfelelően. Ugyanezen témakörben szakjogászai minőségében adott elő **Nagy Tibor**, aki terítékre vitte a

Beneš-dekrétumok, Malina Hedvig, vagy éppen az állampolgárságuktól megfosztottak ügyeit, bemutatva ezek folyamatjellegét és kilátásait.

Csáky Pál Tóth Endrével, Molnár Imrével és Pawel Czebula atyával a két világháború közötti időszakba és az azt követő fekete betűs események időszakába kalauzolták az erdélyieket, tételesen feltárva az első, majd a második csehszlovák állam kisebbségi politikáját és a kisebbségekkel való bánásmódját. A legékesebben mindezt Esterházy János személyén keresztül lehet prezentálni, akinek boldoggá avatási perét Molnár Imre képviseli a legkitartóbban Czebula atyával karöltve.

Iván Tamás, a Baross Gábor Alapítvány elnöke pedig a felvidéki gazdaságfejlesztés menetét és eredményeit prezentálta, ugyanakkor előadást tartott a fiatal vállalkozók szimpóziúmán is, Kárpát-medencei kontextusba helyezve a fiatal magyar vállalkozók lehetőségeit.

Minden kétséget kizáróan a legnépszerűbb fórumnak **Világi Oszkár**, a DAC tulajdonosa örvendhetett, aki a jelenleg legelismertebb magyar edzővel, **Dárdai Pállal** beszélgetett a magyar futballról. Világi klubtulajdonosként leginkább sportközgazdászai előadást tartott, bemutatva, hogy miként kell üzemeltetni egy klubot és melyek a magyar csapatok előnyei, hátrányai és hogyan lehet sikerre vinni azokat. „Az ifjúsági edzőképzés az alfája és omegája egy klub sikerének. A fiatalokkal dolgozó edzők képzését azonban az elmúlt években alulbecsültük, ezen változtatni kell” – jelentette ki.

Juhász György, a Selye János Egyetem rektora pedig a Mobilitás Európában – Menni vagy maradni? címmel rendezett felsőoktatási vitában vett részt a Bánffy Miklós Sátorban. A meghívott rektorok, szenátusi elnökök és egyetemi docensek bemutatták, hogy mobilitás szempontjából mi jellemző intézményükre, illetve arról is beszéltek, hogy miben kell még fejlődniük az intézményeknek és a mobilitást támogató programoknak. Juhász az Erasmus és Erasmus+ programok kapcsán kitért arra, hogy az utóbbi három évben a hallgatói mobilitások mellett a szakmai gyakorlatokra és az oktatói mobilitásokra is egyre nagyobb pénzügyi keret jutott.

Az oktatói mobilitás esetében a meghívottaknak egyöntetűen az volt a véleményük, hogy módosításokra van szükség annak érdekében, hogy gördülékenyen működhessen a folyamat, hiszen egyes országokban jogi akadályok miatt nem tartózkodhat hosszabb ideig egy külföldi tanár, csak bonyolult eljárásokat követően. Emellett pedig az időhiány is problémát jelent, ami miatt a külföldről érkező tanárok csupán részleges tudást adhatnak át a hallgatóknak.

Kerekasztal-megbeszélés formájában vitatták meg a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program jelentőségét. Grezsa István miniszteri biztos a programot a legnagyobb nemzetpolitikai programnak nevezte, amely mára igazi sikertörténet lett. A kerekasztal-beszélgetésen Felvidékről **Fekete Irén**, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke vett részt, aki elmondta, hogy 140 önkormányzati óvoda kapott támogatást a magyar nyelvű oktatásra, közülük Komáromban és Martoson adtak át új intézményt júliusban.

A fesztivál utolsó felvidéki vonatkozású programja pedig szombatra esett, amikor a párkányi **Jóvilágvan** zenekar előbb közönségtalálkozót tartott, majd koncertet adott a nagyszínpadon Ákos esti koncertje előtt.

Csonka Ákos

Orbán Viktor: az illiberális politika értelme nem más, mint a keresztény szabadság

Orbán Viktor szerint Magyarországon a biztató pályán maradását nem belülről, hanem kívülről fenyegeti veszély. A miniszterelnök a 30. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor (Tusványos) hagyományos, szombati pódiumbeszélgetésén beszélt erről.

Ma a magyar nemzet birtokában van azoknak a politikai, gazdasági képességeknek, és hamarosan birtokában lesz azoknak a fizikai képességeknek, amelyekkel meg tudja magát védeni, és amelyek segítségével független tud maradni – mondta a miniszterelnök. A magyar kormányfő előadásában kiemelte: az ország önrendelkezését visszaszerezték, és a határokat is megvédték a migrációval szemben.

A tőkés piacgazdaság kereteit, a demokratikus jogi és politikai intézményeket fenn kell tartani, de a társadalmi szerveződés módját meg kell változtatni, vagyis „demokrácia igen, liberális nem” – jelentette ki a kormányfő. Közölte: a liberális rendszerben egyének egymással versengő halmaza a társadalom, nincs nemzet, legfeljebb politikai nemzet. Ehhez képest az illiberális vagy nemzeti nézőpont szerint a nemzet történetileg és kulturálisan meghatározott közösség, amelynek tagjait védelmezni kell, fel kell készíteni a világban való közös helytállásra, és az az egyéni teljesítmény érdemel elsősorban elismerést, amely a közösség javát is szolgálja – sorolta a miniszterelnök. Magyarországon létrejött egy illiberális állam, egy valódi állam- és politikaelméleti modell, egy sajátos kereszténydemokrata állam – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök. A magyar miniszterelnök előadásában rámutatott: az a tétel, hogy minden demokrácia szükségszerűen liberális és a kereszténydemokráciának liberálisnak kell lennie, egész egyszerűen nem igaz. Hozzátette: a liberális demokrácia addig volt életképes, amíg a keresztény alapjait el nem hagyta.

Orbán Viktor szerint az illiberális politika értelme nem más, mint a keresztény szabadság. A miniszterelnök a fórumon kijelentette: „a keresztény szabadságért dolgozó politika arra törekszik, hogy megvédjen mindent, amit a liberálisok elhanyagolnak, elfelejtenek és megvetnek”. Kijelentette: „az előttünk álló 15 évet azzal fogjuk eltölteni, az lesz a nemzedéki küldetésünk, hogy szembeforduljunk a liberális korszellemmel, és a liberális internacionalizmussal”. Megjegyezte: „a pálya ugyan feljűk lejt, de a mi oldalunkon van az, amit szépnek, szabadnak és igazságosnak lehet mondani, és keresztény szabadságként foglalhatunk össze”.

Fotó:
v. Szécsényi Sándor István

Lánc, lánc, palóc élőlánc

„...innen észak-nyugat felé, az Ipoly folyásán, Tarnóctól északkeletre, körülbelül 1.500 m. távolságnyira választandó pontig: a helyszínen megállapítandó vonal, amely a 312. magassági ponton és Tarnóc és Kalonda között át halad...”

Az 1920-as békeszerződés így jelölte ki az új országhatárnak azt a szakaszát, ahonnan az Ipoly immár határfolyóként kanyarog a Duna felé. Néhány száz méterre ettől a kritikus ponttól, az Ipoly és a Losonc-Balassagyarmat vasútvonal között, az országút mellett épült fel a cseh imperializmus egyik végvára, a Trianon utáni vámház.

Masaryk és Beneš, az új ország atyjai feltehetően megfordultak sírjukban, amikor a cseh fináncok egykori palotája udvarán félezer ember énekelte a magyar és a székely himnuszt.

Ez történt ugyanis 2019. július 19-én, amikor a Pro Kalondiensis Polgári Társulás ötletgazdag elnöke, Papp Sándor meghívására ismét összejöttek az említett határvonal két oldaláról Kalondáról és Ipolytarnócról, közletről és távolról – még Svédországból is – palócok és nem palócok, polgárok és polgármesterek, képviselők és képviseltek, hogy egymás kezét megfogva élőláncot alkossanak a határon, kinyilvánítva ezzel „az összetartozást és az akaratot Palócföld határtalan egységéért és közös felvirágoztatásáért.”

Déjà vu érzése lehetett a „határtalan rendezvény” azon résztvevőinek, akik tavaly május végén is itt voltak a kalondai Palóc Határkereszt felállításánál, ugyanis akkor is, mint ahogy most is, többször eleredt, sőt záporozott az eső, a „magyar nép zivataros századaira” emlékeztetve. Ugyanakkor az is megismétlődött, hogy a meghirdetett műsor legfontosabb részei, akkor is és most is megvalósulhattak, mert az eső néha elállt, sőt percekre a nap is kisütött, ahogy az átvitt értelemben, történelmünkben is már sokszor megtörtént.

A vámház udvarán állított színpadon elmondhatták gondolataikat a találkozó jeles vendégei: Bárdos Gyula a Csemadok országos elnöke, nagyívű beszédében a múlt, a jelen és jövő magyar sorskérdéseit taglalta, ezek jelentek meg versbe szedve előde, Hrubík Béla előadásában is. Köteles László, a legkeletibb palócok képviselője megszólalásának, különös jelentőséget adott az, hogy 1996-ban parlamenti képviselőként segítette Papp Sándort a kalondai határátkelőhely újraindítása ügyében.

A magyarországi vendégek, Lomniczi Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsa elnöke, és dr. Bajkai István országgyűlési képviselő az itthoni és otthoni magyarság összetartozása, az immár légies határokon átívelő együttműködése fontosságát hangoztatta. Bajkai képviselő úr a legnagyobb magyartól, Széchenyi Istvántól vett idézete mindenki figyelmét felkeltette: „Magyarnak lenni nehéz, de nem lehetetlen...”

A főszervező, Papp Sándor és kis csapata ismét bebizonyította ennek a megállapításnak az igazságát. A szórványosodó Ipoly menti palóc régióban valóban nem könnyű magyarnak lenni, magyarként megnyilvánulni, de éppen ezért létfontosságú minden közvetlen, vagy közvetett hatású közösségi rendezvény.

Merjünk nagyok lenni, sőt merjünk nagyot tenni, merjünk egykori cseh/szlovák vámházat megszerezni, és magyarokat összekötő kapocsként üzemeltetni, merjünk megosztottságban, riasztó pártpreferenciák árnyékában, a szó szoros és átvitt értelmében is zivataros időszakban megmozgatni a közösséget – például élőlánc alkotásával.

A kalondai rendezvény néhány programpontja, az eső miatt elmaradt, de az élőlánc idejére – az egyik résztvevő beszólása szerint „Szent Péter elzárta a csapat”.

A Pro Kalondiensis PT birtokában lévő egykori vámház előtti Palóc Határkeresztől az ipolytarnóci határsorompó maradványáig húzódó 300 méteres útszakaszon kialakult a palóc élőlánc, az ideátiak és odaátiak egymás kezét megfogva énekelték a „Boldogasszony anyánk” kezdetű himnikus éneket ...

Böszörményi István

Képzeld el, hogy egy reggel arra ébredsz, hogy az életed egy idegen országba került...

Képzeld el, hogy 1920. június 4-e van, és reggel arra ébredsz, hogy az ágyad, a házad, a kerted, a falud, egy idegen országba került. Kimész az udvarra, valójában ugyanazt a dombot látod, ugyanúgy csiripelnek a madarak, az utcán ugyanazok a palócok jönnek szembe veled, a véreid... Látszólag semmi nem változott, nem is érted igazán.

A szerző: Papp Sándor

Aztán jönnek a városból a faludba. Azok jönnek, akiket ismersz, hiszen a vásártéren, a losonci Búza téren ők is vettek az árudból mindig. Ropogós, Ipoly menti káposzta, paprika...dicsérték mindig, törve a magyart.

Akkor barátságosak voltak. Most már nem azok. Leveszik a falutáblát és átnevezik a faludat.

Holnaptól nem Rimóc, vagy Hollókő, vagy Ipolytarnóc a falud neve, hanem például Rimóc helyett Jánosikovo (mint ahogyan lett Párkányból Stúrovo), vagy Hollókő helyett Krkavec nad Kamenyom, Ipolytarnóc helyett meg Ipelyszká Nová Vesz.

Még viccesnek is mondanád, de amikor a városiak kiragasztanak egy fehér lapot a kocsmá falára, akkor az már nem tréfa. Felhívás van a nagy fehér papíron.

Ha megtagadod a magyarságod, és holnaptól szlovák leszel, akkor megkönyörülnek rajtad. Ha nem, akkor felpakolnak marhavagonokba és elvisznek Csehországba rabszolgamunkára.

Képzeld el, hogy te megtagadod.

Képzeld el, hogy másnap már utazol a hidegben a vasúton a marhavagonban és a beteg nagymamád útközben meghal a vagonban, és még eltemetni sem tudod.

Valamelyik állomáson, félúton ki kell tenned a kővé fagyott nagymama testét és a vonat megy tovább. Képzeld el, hogy azóta sem tudod, hová temették a nagymamádat. Csak az emléke marad...a friss meleg tej, amit kiöntött a bögrédbe, mielőtt iskolába indultál.

Képzeld el, hogy így viszik el a szomszédodat és te is rettegsz, hogy mi jöhet még...

Képzeld el, hogy kissé több a vagyonod, mint a többségnek. Nagygazda vagy. A városiak szemet vetnek a vagyonodra és azt mondják neked, pakolj magyar! Pakolj innen! Mától ez nem a te házad, nem a te hazád. „My sme tu doma!” – kiabálják a magyaroknak, azaz, Mi vagyunk itthon! Mi parancsolunk, tehát ti takarodjatok, az Ipolyon túlra, Magyarországra!

Képzeld el, hogy ez megtörténhetett volna a te családdal is.

Részlet Kucsera Márta, egykori kalondai lakos „Családi történet” című könyvéből: „Losoncra kellett bevinnünk az ingóságainkat, mert ott vagonírozták be a kitelepített családokat, a vasútállomáson. Másnap 7 óra körül elindult velünk a szerelvény. Kértük a mozdonyvezetőt, hogy a kalondai állomásnál majd lassítson. Hát egy pillanat volt az egész. Csak annyit láttunk, hogy az

egész állomás tele volt emberekkel a faluból, és mindenki fehér zsebkendőt lengetett. A vagonajtó olyan 20 centire volt nyitva, nagymama térdelt a padlón, anyuék és mi fölötté álltunk... Aztán eltűnt az állomás, a falu és mi csak zokogtunk..."

Képzeld el, hogy tilos magyarul beszélned a szülőföldeden. Bűnös vagy! Te és a családod, a falud, a szomszéd falu is. Kollektíven bűnösök vagytok, mert magyarok vagytok. Mert csak!

Képzeld el, hogy már 1968 van. Szocialista forradalom van Csehszlovákiában, szabadabb lehetsz te is egy kicsit, de Losoncon is szabadabbak lehetnek az anno fehér lapokat kiragasztók felnőtt gyerekei is, és nagy szlovák szabadságukban elkapják azokat, akik magyarul szólnak a losonci utcán, vagy a kocsmában. Lefogják, kopaszra nyírják, megverik és megalázzák őket a szlovákok.

Képzeld el, hogy már 1989 van. Újra csak forradalom, és újra csak szabadság! Szabadabb lehetsz te is! De szabadabbak lehetnek az anno fehér lapokat kiragasztók unokái is, és nagy, szlovák szabadságukban ellened uszítanak, mert magyar vagy és mert még mindig itt vagy!

És államot szerveznek maguknak, amiben neked nincs helyed! Megtűrt vagy, másodrendű, leszűkített jogokkal. Elviselnek.

És te szervezkedsz, hogy védj magad, de képzeld el, hogy a legjobb barátod már feladja. Már nem akar tovább magyar lenni. Szlovák lesz. Nem akar harcolni egész életében, hiszen azt sem tudja, hogy hol a dédnagymamája sírja. Nem is ismeri már a Magyarországra deportált családtagjait, egykori rokonait sem.

Átgondolta, és úgy döntött, hogy már nem éri meg tovább magyarnak lenni. Nagy rajta a nyomás a munkahelyén is. Gúnyolják, lenézik. Döntött: szlovák lesz. A kislánya is. Aki majd szlovák történelemkönyvből tanulja, hogy a barbár magyarok ezer évig elnyomták a galamblekű ősszlovákokat.

Képzeld el, hogy egy szép napon a saját udvarodban ez a gyerek majd azt mondja neked: kurva magyar.

Igen, mert ezt plántálták az agyába. Pici adagokban, de módszeresen. Képzeld el, hogy görcsbe rándul a gyomrod, mert ő a gyerekkori barátod fia, a csehországi sínek mellett valahol elhantolt nagymama ükunokája.

Képzeld el, hogy ez történik velünk, határon túli, felvidéki magyarokkal már 1920 óta.

Képzeld el, hogy ez veled is megtörténhetett volna, hiszen mi az a pár centiméter a térképen, egy falu ide, egy város oda... Képzeld hát el, hogy ez az életünk.

Nem, nem látszik rajtunk sem seb, sem betegség. Látszólag jól megvagyunk, egészségesen, vidáman, sokszor együtt veletek, itthon, vagy nálunk, otthon.

De tudnotok kell, hogy betegek vagyunk.

Leprások! Az élő hús rohad le rólunk már 99 éve, leesik a mutatóujjunk, a fülünk, és irtózatós lelki kínok között fog el a nemzetes-tünk.

1920-ban több mint egymillió magyar került az akkori Csehszlovákiába. Mára 450 ezren maradtunk. A többi, mind-mind lerohadt, elhalt bűzös húsdarabként végezte. Ezt hívja a lelketlen statisztika nemzetváltásnak, vagy asszimilációnak.

És most ne képzelődj, most nézz ránk!

Mi még itt vagyunk, mert hívtatok.

Ti, anyaországi magyarok, akik 2010 óta fogjátok a kezünk.

Nem mint esendő, szerencsétlen betegnek, hanem mint társnak, testvérnek.

Határtalanul azon dolgoztok, hogy megmaradjunk. Testvértelepülések láncolata, határon átnyúló együttműködések sora, vállalkozóinknak, magyar szervezeteinknek az anyaországból való támogatások százai bizonyítják, hogy fontos a számotokra a megmaradásunk.

De tudnotok kell, hogy mi sem vagyunk restek. Több tízezer felvidéki magyar vállalt munkát Magyarországon, gyarapítja a Kismagyarország gazdaságát. Ezt azoknak üzenjük, akik azt kiabálják, hogy milyen jogon támogatja a Magyar Kormány ennyire intenzíven a határon túli magyarságot. Bár nekik üzeni bármit is fölösleges, számukra mi mindig is idegenek leszünk.

Ezért is elemi érdekünk a magunkfajtáknak, hogy határtalanul összefogjunk, mert meg kell őriznünk azt a nemzeti egységet, amely 2010 óta egyre erősebb. Meg kell fognunk egymás kezét, határon át, hogy érezzük – mi palócok különösképpen –, hogy egy vérből vagyunk.

Tavaly ilyenkor felállítottuk azt a keresztet a Kalonda – Ipolytarnóc határon, amelyet 75 településről adományozott faanyagból ácsoltunk össze. A 75 darab fából 71 darab palócföldi és a Kárpát-hazából, 4 darab pedig kanadai és a svédországi magyaroktól, illetve szicíliai és galíciai testvértelepüléseinktől való.

Rengeteg szalagot lenget rajta most is a nyári szél... Az a hely – mint ez is itt –, egy szimbolikus emlékhely, ugyanis attól a helytől, ahol a kereszt áll, lett 1920-ban elválasztó határfolyó az Ipoly, és ott haladt át a vasúton az a szerelvény is, amelynek ajtajában zokogtak a Losonc környéki falvakból kitelepített palócok.

Ehhez a kereszthez, a határra hívunk nagy szeretettel újra benneteket július 19-én, péntek délutánra, hogy egy olyan élőláncot alkossunk Kalonda és Ipolytarnóc között, amely egy erős és látványos szimbóluma lesz az összefogásunknak. Tavaly több mint 500-an állították a keresztet a helyszínen, az idén több ezren leszünk Kalondán, és arra kérlek, biztatlak benneteket, hogy támogassátok a palócok élőláncát a határon, mert szükségesek az olyan rendezvények, amelyek biztatást adnak a határ menti kis falvakban egyre csak fogyó magyaroknak, hogy igenis, még mindig sokan vagyunk és közösen erősek és sikeresek vagyunk!

A képzelőerő gondolatokat szül, és a gondolat, kellő tenni akarással párosulva megelevenedik.

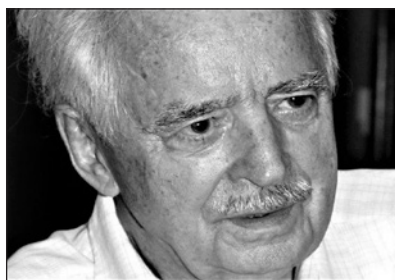
Végezetül hát képzelj el, hogy a történelem nem ért véget és igaz, amit a költő leírt, miszerint „a csillagok tengelyét olajozzák szorgalmas angyalok. És lészen csillagfordulás megint”.

Képzelj el, hogy mindez nem is képzelgés, hanem valóság. A mi közös, palóc-magyar életünk, itt a Kárpát-hazában, amely a mi közös jövőnk!

Köszönöm, hogy együtt emlékezhetünk veletek, önökkel.

Papp Sándor

(Elhangzott a salgótarjáni trianoni megemlékezésen, 2019. június 4-én)

CSAPÓ ENDRE, az ausztráliai magyar közélet motorja

2019. június 24-én, életének 98. évében Sydney-i otthonában elhunyt Csapó Endre újságíró, az Ausztráliai Magyar Élet volt főszerkesztője, az ausztráliai magyar közélet egyik fő vezetője, akinek gyászjelentésén joggal áll a Szent Pál-i idézet: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam.”

Csapó Endre ahol csak megfordult, akivel csak találkozott, annak a kezét többé nem engedte el. Így voltam vele én is. S kicsoda lelket erősítő érzés, hogy bennünket, a világ másik felén élő embereket is számon tartott, erősített.

Párkányban, a LIMES – ANAVUM által 2006-ban szervezett regionális konferencián találkoztunk vele. Nagyon megtisztelő volt számomra, hogy eleget tett a meghívásunknak, abban az évben, amikor az 1956-os forradalom 50. évfordulójára emlékezett a magyarság. (...) Azóta állandó levelezésben voltunk, küldte az általa szerkesztett Magyar Élet megjelent példányait. Ezekben minden alkalommal olvashattunk nemcsak az anyaországi magyarság helyzetéről, politikai helyzetéről, hanem az ő nézeteit, bölcs megnyilvánulásait is megismerehettük. Emellett a hetilapban mindig helyet kaptak a Kárpát-medencei magyarság életének aktuális eseményei, de a világpolitika összefüggései is.

A Felvidék politikai, kulturális folyamatait követve a lapban rendszeresen elemezte a felvidéki magyarság helyzetét. (Ezek az életműsorozatában is olvashatóak). Világlátása, az adott politikai helyzet naprakész elemzése szinte egyedülálló volt az emigráns magyarság életében.

Ha jól emlékszem, Pozsonyban is járt, és nagyon jó személyes kapcsolata volt Pogány Erzsébettel is. Erzsébet halála mélységesen megrendítette őt, s az itthon megjelent nekrológokból is tolmácsolt írásokat az Sydneyben élő magyaroknak.

A magyarság apostolainak egyike volt, aki a világ másik végén is haláláig szívén viselte a magyar sorsot és jövőt, s írásaival mutatta nekünk az utat, s felhívta a figyelmet a világot fenyegető globalizmus, liberalizmus veszélyeire, az ezekkel összefüggő jelekre, politikai eseményekre.

Csapó Endrével haláláig leveleztem, s a megtisztelő tegező viszonyunk mintegy baráti elfogadás volt számomra abban a bizonyára nagy létszámú baráti körben, melybe kortársai, de ifjabb tisztelői, barátai is tartoztak. (...)

Emléke legyen áldott mindazokban, akikkel kapcsolatban volt, akiknek példát mutatott életművével. Hálával és tisztelettel gondolunk rá, akik ismertük, kapcsolatban voltunk vele. Művei örök mementóként közvetítik egy nagy ember útravalóul szolgáló gondolatait.

Részletek Dániel Erzsébet nekrológiájából

Dunaszerdahelyi szurkolás: a magyarok lengyel, a krakkóiak piros-fehér-zöld színekben!

A lengyel-magyar barátság képei

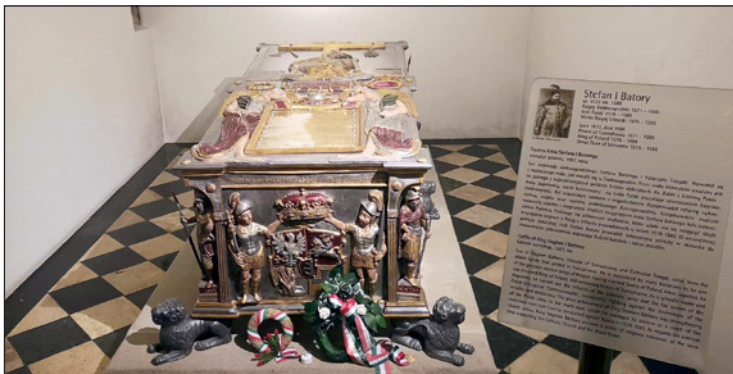
A lengyel-magyar barátság a dunaszerdahelyi és a krakkói DAC – Cracovia labdarúgó-mérkőzéseknek köszönhetően még inkább megerősödött. A barátság jeleivel azonban – szerencsére – nemcsak a futballpályán találkoztunk. A krakkói visszavágó után Bem József szülővárosába, Tarnóba is ellátogattunk.

Elsősorban az emberekre kell gondolnunk. A dunaszerdahelyi csapat drukkerai nyugodtan, a helyi szurkolók barátságos megnyilvánulásaitól kísérve vonultak a stadionba. Vajon mi lenne Pozsonyban? Este pedig együtt söröztök a lengyel és a magyar drukkerok!

A krakkói belvárosban Balaton nevű étterem várja a magyar ízeket kedvelő turistákat, a főtéren melletti piacon pedig magyar borokkal teszik ugyanezt, egymás mellett lobog a magyar és a lengyel zászló.

Krakkó városában a magyar-lengyel történelmi múlt leginkább a híres Wawel székesegyházban köszön ránk. Azon, hogy **Báthory István** (1533-1586) erdélyi fejedelem és lengyel király kápolnája és sírja mellett magyarul is tájékoztatnak, már nem is csodálkoztam, de hogy ugyanez a helyzet a legendás lengyel pápa, **II. János Pál** kápolnájánál is, az már – kellemesen – meglepett.

Krakkótól egy órányi utazásra van Tarnó (Tarnow) városa, itt már lépten-nyomon találkozunk a magyar történelemmel, hiszen ebben a nagyvárosban született és nyugszik az 1848/49-es magyar szabadságharc legendás tábornoka, **Bem József**. A lengyelek nagyon büszkék hadvezé-

Báthory István király sírja és emléktáblája a krakkói Wawel székesegyházban

rükre, és az annak nagyságát költeményeiben megörökítő **Petőfi Sándorra** is.

Petőfiről egy gyönyörű teret neveztek el Tarnó belvárosában, ott a költő szobra, számos kopjafa Bem magyarországi csatáinak az emlékére, és egy székelykapu, amelyen ott van Petőfi „Az erdélyi hadsereg” című híres versének magyar, illetve lengyelre fordított változata is: „Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk, / A szabadság régi bajnoka! / Bosszuálló fénnel jár előttünk / Osztrolenka véres csillaga. // Két nemzet van egyesülve bennünk, / S mily két nemzet! a lengyel s magyar! / Van-e sors, amely hatalmasabb, mint / E két nemzet, ha egy célt akar”.

Magyar emléktábla van Bem József szülőházán, Krakó vasútállomásán pedig ott vannak az *Erdélyi körkép* (*Panorama Siedmiogrodzka*) eddig meglelt képei (köztük

Részlet az Erdélyi körképből a Magyar-téren

a Petőfit és Bemet ábrázoló részek is).

Az egész körkép fekete-fehér fényképen tekinthető meg, a Bem Józsefet ábrázoló rész pedig – nagyított változatban – megtekinthető a belvárosi Magyar téren, mellette a tábornok szobrával, lengyel és magyar címerekkel díszített paddal.

Lenyűgöző Bem József nyughelye is, amely a Strzeleccki parkban található. Miután Bem József kalandos élete az 1848/49-es szabadságharc után Törökországban folytatódott, és a tábornok a török-országi háborúra készülve felvette a muzulmán hitet, az egyház szerint ezért nem nyugodhatott megszentelt lengyel földben. Ezt is megoldották, egy impozáns tóból magasodik ki hat darab korinthoszi oszlop, rajta a Bem hamvait tartalmazó szarkofág, amelyre három nyelven (lengyel, magyar, török) írták rá a sírfeliratot. Magyarul ezt: **BEM APÓ, a magyar szabadságharc legnagyobb hadvezére, 1848-1849.**

Bem József síremléke

Oriskó Norbert

Székelykapu és Petőfi Sándor szobra a róla elnevezett téren

Mi végre vagyunk a világon?

Tamási Áron regényében Ábel fogalmazta meg a címben szereplő kérdést. És mire való az iskola? – hangzott el az egyik gombaszögi kerekasztal-beszélgetés keretében. Mi az iskola célja, mi a küldetése a 21. században?

Egy kicsit leegyszerűsítve, anno úgy fogalmaztunk, hogy az alapiskola a középiskolára, a gimnázium az egyetemi tanulmányokra és a szakközépiskola egy bizonyos szakmára, tehát az életre készíti fel tanulóit.

Úgy gondolom, ma az iskola ennél többre hivatott.

Ebben a gyorsan változó globalizált világban, amikor ezrével szűnnek meg hagyományos szakmák és ezrével keletkeznek újak, a szakmára, tehát az életre való felkészítés más megvilágításba kerül.

Az egész életre szóló foglalkozások lényegében kihalnak, ezért az egész életre szóló foglalkozás követelményei helyett sokkal időszerűbb az egész életre szóló foglalkoztathatóság kérdése.

Az élethosszig tartó tanulás életünk meghatározó részévé válik, ezért az iskola elsődleges feladata az élethosszig tartó tanulás megalapozása kell legyen!

Tudatosítanunk kell azt is, hogy az iskola elveszítette kizárólagosságát. A pedagógus már nem az egyetlen információforrás a diákok számára. Információforrásként kell kezelni a Wikipédiát, You Tube-t, Facebook-ot, Twitter-t stb., ezért arra is meg kell tanítani a diákokat, hogy a megszerzett információkat hogyan ellenőrizzék, miként hasznosítsák, tehát a kritikus gondolkodásra.

Az élethosszig tartó tanulással kapcsolatban az iskola egyik legfontosabb feladata, hogy megtanítsa a diákokat az önálló ismeretszerzésre, a tanulásra, valamint saját tanulási útjának értékelésére, tehát az önértékelésre.

Nagyon fontos tehát, hogy az iskola ne csak tudást, hanem kultúrát közvetítsen és személyiséget formáljon.

Albert Sándor

